

Qara Qarayev

Beynəlxalq Müasir Musiqi
Festivalı

(2-8 aprel 2011, Bakı)

mf →

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

← R_{gis}

A musical score for a single staff, likely for a woodwind instrument. The staff begins with a clef (G-clef), followed by a dynamic marking 'mf' with an arrow pointing right. Below the staff are the numbers 1 through 12, each under a vertical bar. At the end of the staff, there is a bracketed section labeled 'Rgis' with an arrow pointing left.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Qara Qarayev

IV

Beynəlxalq Müasir Musiqi Festivalı

(2-8 aprel 2011, Bakı)

Qarayev mirası müasir musiqi Festivalı

Qara Qarayevin adını daşıyan müasir musiqi Festivalı ilk dəfə Bakıda, bəstəkarın vəfatından dörd il sonra, 1986-ci ildə dirijor Rauf Abdullayev, bəstəkarlar Oleq Felzer və Fərec Qarayevin təşəbbüsü ilə təşkil edilmişdir. Festival hər iki ildən bir mütəmadi olaraq - 1988 və 1990-ci illərdə növbəti dəfə keçirilmişdi. Bu festivallarda sovet dönməmində heç bir zaman səslənməyən əsərlər ifa edilmiş, müasir

musiqinin en müxtəlif və qabaqcıl təməyüllərinə yer verilmiş, o zamanadək sovetlərdə yasaq edilmiş Arnold Schönberg və Olivier Messiaen, John Cage və György Ligeti kimi bəstəkarların əsərləri ifa edilmişdi. 90-ci illin dekabrından sonra bir daha keçirilməyən Festival bu gün, 20 idən çox bir zaman keçidkən sonra yenidən bərpa edilir və artıq IV dəfədir ki, paytaxtimizdə keçirilir.

Qara Qarayev – Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin yaradıcısı, sovet musiqisinin klassiki, milli incəsənətimizi müasir beynəlxalq səviyyəyə qaldıran insan olmuşdur.

Qarayev Azərbaycanda Avropa incəsənəti ənənələrinə əsaslanan ilk professional əsər – Üzeyir Hacıbəyovun "Leyli və Məcnun" operasının yaranmasından düz 10 il sonra, 1918-ci il fevralın 5-də Bakıda anadan olmuşdur. Qısa zaman çərçivəsində bəstəkarlıq məktəbimizin qurulması, çoxəsrlik qərb musiqi mədəniyyətinin yolunu bir insan ömrü ərzində keçmək kimi çətin missiya mehz onun öhdəsinə düşmüdü. Görünür məhz buna görə də o, yaradıcılığında ilk addımlarından başlayaraq müxtəlif təməyülləri uzalaşdırmağa can atıldı. 30-cu illərin sonlarında fortepiano üçün "Tsarskoyeselo heykəli" əsərində milli musiqi elementi impressionist çalarları ilə; 40-ci illərdə "Leyli və Məcnun" simfonik poeması, I və II simfoniyalarda – Azərbaycanın İad və melosu Avropa simfonizmi prinsipləri, kontrapunkt texnikası və mürəkkəb harmonik birləşmələrlə; 50-60-ci illərdə "Yeddi gözəl" və "İldirimli yollarla" baletlərində – milli özünməxsusluq, politonal, poliritmik və polimetrik vasitələrlə qovuşuq şəkildə verilmişdi.

Fortepiano üçün 24 prelüt və Violin sonatasında milli və Avropa elementləri daha geniş şəkildə sintez olunur; səslənmədən aydın hiss olunan Azərbaycan İad-intonasiyalığı dərin milli musiqi təşəkkürünü açır, statik və dinamik münasibət, improvisasiya və variantlıq, meditativlik və impulsivliyin qarşılıqlı vəhdəti eks olunur.

Bəstəkar Qarayevin yaradıcılıq yolu o dərəcədə uğurlu sürətlə inkişaf edirdi ki, artıq 60-ci illərin ortalarında o, demək olar ki, bütün mümkün fəxri adlara layiq görülmüşdü. Həmin dövr müəllifləri arasında ona rəqib sayılı biləcək yalnız bəstəkarın ömrünün sonuna qədər sadıqlıq və minnətdarlıq hissi bəslədiyi müəllimi Dmitri Şostakoviç ola bilərdi.

Dmitri Şostakoviç ilə birgə, 70-ci illər

Qara Qarayev W müasir musiqi festivalı

Maraqlıdır ki, məhz şöhrətinin zirvəsindəki bir dövrə Qarayev öz yaradıcılığını köklü dəyişikliklərə uğradır, sovet ideologiyası tərəfindən formalistik və reaksiyon bəstəkarlıq texnikası hesab edilən dodekafoniyaya müraciət edir. Bu texnika həmin dövrə sovet təbliğatı tərəfindən kəskin təqnid edildi və təbii ki, istifadəsi faktiki olaraq qadağan edilmişdi.

Adlı-sanlı bir müəllif tərəfindən bu addimin atılması təkcə bəstəkarın özü üçün deyil, həm də bütün sovet musiqisi üçün bir yenilikçilik idi. Sovet incəsənəti klassikinin "burjua" yazı metoduna müraciəti, gələcəkdə müasir qərb texnologiyalarından aktiv istifadə edəcəklərin "haqlılığı" üçün tutarlı arqument və başlıca amil idi. Sovet avangardının tanınmış liderlərindən olan Alfred Schnittke'nin Azərbaycan bəstəkarının insani və yaradıcı portreti haqda qeydləri bu baxımdan maraqlıdır: "Qarayev şəraitə, müxtəlif təsirlərə tabe olmayan, böyük formata malik, müstəqil inkişaf yolunu tutmuş bəstəkar id. Bu təsadüf olunan elə nadir hallardandır ki, təqdim olmuş mükafat və titullar haqlı olaraq verilmişdi və Qarayevin bəstəkar kimi əhəmiyyəti ona verilən adlardan yüksək idi".

1964/67-ci illərdə bəstəkar, yaradıcılığının elçatmadır zirvələri hesab olunan, dodekafon texnikalı III Simfoniya və Violin və simfonik orkestr üçün Konsertini yaradır. Bununla da sənətkar onillikləri qabaqlayaraq Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbi və ümumiyyətə, milli mədəniyyətin inkişaf yollarını müəyyənləşdirmiş olur. Buna baxmayaraq hər iki əsər Qarayevin özü üçün birmənali deyildi. Bu, çox güman ki, bəstəkarın kifayət qədər gec - demek olar ki, 50 yaşından ikən yeni bəstəkarlıq texnikasını sinamaq qərarının çətinliyindən irəli gelirdi. O, III Simfoniya və Violin ilə simfonik orkestr üçün Konsertden sonra bu texnikada fransız yazılıcısı Henri Barbusse'ün əsası əsasında "Zəriflik" monooperasını, Fortepiano və Violonçel Konsertlərini, Orqan üçün fuga'ni yazımağa başlayır, amma əvvəlki zirvələrə çatmadığını dərk edərək bu əsərləri yarımcıq qoyur. Yalnız xəstəlik dövründə yazılmış sonuncu əsər – Fortepiano üçün 12 fuga işiç üzü görür.

Son dövrün iri həcmli formalalar arasında daha çox Edmon Rostand'ın "Cyran de Bergerac" əsərisində yazılmış "Coşğun qaskoniyalı" müzikli diqqəti cəlb edir. Burada neoklassisizm rok musiqisi elementləri ilə, yüksək lirika isə mösiət janrı və səhnələri ilə birləşir.

13 may 1982-ci ildə Qara Qarayev dünyasını dəyişdi. Özündən sonra isə onun musiqisi, aurası, fikir və düşüncələri, Qarayev ənənələri və Qarayev məktəbi qaldı. Qarayev məktəbi – yetmişə qədər tələbə, həmfikir və ardıcıllarını özündə birləşdirir.

Böyük bəstəkarın ismini daşıyan Festivalda müasir musiqisinin müxtəlif təməylləri ilə rastlaşacaq, bir çox məşhur ifaçılar və kollektivləri diniyəcəksiniz. Onların sırasında Patricia Kopatchinskaja, Bernhard Wulff, Aleksandr İvaşkin, Ensemble Ascolta, Freiburg Percussion Ensemble, Ensemble Recolsil və başqaları vardır.

Rauf Fərhadov
sənətşünaslıq doktoru

Igor Stravinski ilə birgə, ABŞ, 1961-ci il

Qara Qarayevin XX əsr musiqisində on çox doyərləndirdiyi sənətkarlardan biri İ.Stravinski idi. 1961-ci ilin yayında Qarayev I Beynəlxalq Los-Angeles musiqi festivalında olarkən bu böyük bəstəkarla tanış olmuş və bu tanışlıq, festival təssüratları onun yaddaşında silinməz iz buraxmış, gələcək yaradıcılıq axtarışlarının istiqamətinə dərindən təsir etmişdi.

Qara Qarayev
müasir musiqi festivalı

Qara Qarayev müasir musiqi festivalı

Festival Programı

- ◆ **2 aprel 2011, saat 19.00** Festivalin Açılışı
Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası
Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri, dirijor **Rauf Abdullayev**
 solistlər **Nino Jvania** / piano (Gürcüstan), **Aleksandr İvaşkin** / violonçel (Böyük Britaniya)

Anton von Webern (1883-1945) Arif Məlikov (*1933) Olivier Messiaen (1908-1992) Vladimir Tarnopolski (1955) Witold Lutosławski (1913-1994)	Passacaglia (1910) Simfoniya №4 (1977) Oiseaux exotiques (1955) ...deyə bilmədiyi sözlərin küləyi (1996) Orkestr üçün Kitab (1968)

  - ◆ **3 aprel 2011, saat 16.00** Luzifers Traum
Rüstəm Mustafayev ad. Dövlət İncəsənət Muzeyi
Nino Jvania / piano (Gürcüstan)

Karlheinz Stockhausen (1928-2007)	Klavierstück XIII (1981)

  - ◆ **3 aprel 2011, saat 19.00** Euonymus 2/11/08
Dövlət Kamera və Organ Musiqisi Zali
Ensemble Reconsil Wien (Avstriya), dirijor **Roland Freisitzer**
 solistlər **Fəridə Məmmədova** / soprano, **Thomas Schön** / saksofon, **Bojidara Kouzmanova** / violin

Alexander Wagendristel (*1965) Alban Berg (1885-1935) Julia Purgina (*1980) Gerard Grisey (1946-1998) Manuela Kerer (*1980) György Ligeti (1923-2006)	Dioscuri (2011) 7 frühe Lieder für Sopran und Ensemble (1905-08) Euonymus 2/11/08 (2009-2010) Périodes (1974) Plas (2011) Kamera konserti (1969/70)

  - ◆ **4 aprel 2011, saat 10.00** Elmi-nəzəri konfrans
Muzey Mərkəzi
 Çıxışlar, dəyirmi masa, diskussiyalar, aparıcı Dr. **Rauf Fərhadov** (Rusiya)

  - ◆ **4 aprel 2011, saat 20.00** Klangfarben und Lichtmusik
Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı
Ensemble Ascolta (Almaniya)
 dirijor **Titus Engel**

XX əsrin əvvəlində çəkilmiş filmlərə musiqi	

  - ◆ **5 aprel, 2011, saat 10.00** Karlheinz Stockhausen filminin təqdimati
Muzey Mərkəzi
 Təqdimatçı **Arina Krıtska** (Almaniya)
- "**Karlheinz Stockhausen'ın dünya teatrı** (İŞİQdan ŞƏNBƏ)"

Qara Qarayev V müasir musiqi festivalı

- ◆ 5 aprel, 2011, saat 19.00 Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası Zamanla üz-üzə Qara Qarayev adına Dövlət Kamera Orkestri, dirijor Vladimir Runçak (Ukrayna) solistlər Kaoko Amano / soprano (Avstriya), Patricia Kopatchinskaja / violin (İsviçre)

Arnold Schönberg (1874 – 1951)	Simli kvartet Nr. 2 (1908)
Toru Takemitsu (1930-1996)	A. Tarkovskinin xatirəsinə Nostalgia (1987)
Aleksandr Raskatov (*1953)	Xenia (1991)

◆ 6 aprel, 2011, saat 19.00 Heavy Metal Beynəlxalq Muğam Mərkəzi Beatrix Wagner / fleyta solo (Almaniya)

Bernhard Lang (*1957)	Schrift 1.2 (1998)
Kaija Saariaho (*1952)	Laconisme de l'aisle (1982)
Gerald Eckert (*1960)	Klangräume II (1991/2000)
Salvatore Sciarrino (*1947)	All'aure in una lontananza (1977)
Türkər Qasimzadə (*1988)	Erin Lesser üçün solo (2010)
Bruno Maderna (1920-1973)	Musica su due dimensioni (1958)
Gordon Kampe (*1976)	Heavy Metal (2008)
Georg Friedrich Haas (*1953)	Finale (2004)

◆ 7 aprel 2011, saat 16.00 Görüş.Muğam+ Dövlət Kamera və Orqan Musiqisi Zali Con tempo Ansamblı (Azərbaycan)

Xəyyam Mirzəzadə (*1935)	Dämmerung (2003)
Firudin Allahverdi (*1980)	Starvation (2009)
İsmayııl Hacıbəyov (1949-2006)	İstək (1998)
Oleg Felzer (1939-1998)	Vestige (1993)
Rəhila Həsənova (*1951)	Çəşmə silsiləsindən iki pyes
Vasif Allahverdiyev (*1963)	Qarabağ balladası (2000)
Rüfət Xəlilov (*1974)	Erwartung (2008)

◆ 7 aprel 2011, saat 19.00 Träume Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası Freiburg Percussion Ensemble (Almaniya) dirijor Bernhard Wulff

Bernhard Wulff (*1946)	Lerche (1981)
Dimitri Yanov Yanovski (*1963)	Memorial (2003)
Iannis Xenakis (1922-2001)	Rebonds (1989)
Natsag Jantsanorov (1949)	Çingiz ölkəsi üzərindən (2003)
Emmanuel Sejourne (*1961)	Vous avez du feu? (2008)
Nicolaus A. Huber (*1939)	Clash music (1988)
Elmir Mirzəyev (1970)	L'identification de la vengeance d'Eurydice
Javier Alvarez (1956)	Temazcal (1984)
Steve Reich (*1936)	Drumming part 1 (1970-71)

◆ 8 aprel 2011, saat 19.00 Festivalın Bağlanışı Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri dirijor Rauf Abdullayev, solist Patricia Kopatchinskaja / violin (İsviçre)

Alban Berg (1985-1935)	Violin Konserti (1935)
Qara Qarayev (1918-1982)	Violin Konserti (1967)
Fərəc Qarayev (*1943)	Orkestr və violin solo üçün Konsert (2004)

Festival ifaçıları

foto Marco Borggreve ©

Patricia Kopatchinskaja Moldovada müsiqiçi ailəsində anadan olmuş, violin və bestekarlıq ixtisası üzrə Vyana və Berndə təhsil almışdır. 2000-ci ildə Mexikoda Szeryng müsabiqəsində, 2002-ci ildə isə nüfuzlu "International Credit Suisse Group Young Artist Award"da qalib olmuşdur. 2002/03-cü il mövsümündə "Rising Stars" konsert silsiləsi ilə Avstriyani New York'dan başlayaraq bir çox Avropa paytaxtlarında təmsil etmişdir. 2004-cü ildə Avropa Radio verilişleri Birliyinin (the European Broadcasting Union (EBU)) "New Talent - SPP Award" və 2006-ci ildə "Förderpreis Deutschlandfunk" mükafatlarını almış, tanınmış orkestrlər (Vyana Filarmonik orkestri, Vyana Simfonik orkestri, Stuttgart Radio Simfonik orkestri, Rusiya Dövlət Simfonik orkestri, Tokyo Simfonik orkestri və s.) və dirijorlarla (Arming, Ashkenazy, Fedoseyev, Goodman, Herreweghe, Jansons, Neeme və Paavo Järvi, Philippe Jordan, Kim, Korsten, Langrée, Nelsons, Norrington, Oramo, Penderecki, Schiff) əməkdaşlığı etmişdir. Kopatchinskaja bir çox möhtəşəm konsert salonlarında (Carnegie Hall və Lincoln Center, Wigmore Hall və Royal Festival Hall, Sidney Opera House, Berliner Philharmonie, Musikverein Wien, Concertgebouw Amsterdam, Moskva Konservatoriyasının Böyük Zali və s.) sahnəyə çıxır, müntəzəm olaraq mühüm Festivallara dəvətlər alır.

2010/11-ci il konsert mövsümüne Peter Eötvös və Esa-Pekka Salonen'ın violin Konsertlərinin bestekarların dirijorluğu ilə ifası, Finlandiya Radio Simfonik Orkestri və Sakari Oramo ilə qastrol səfəri daxildir. Patricia Kopatchinskaja müasir musiqini öznəməxsus tərzdə, biz çox zaman geniş dinleyici təbəqəsinə yaxın üslubda ifa etməyə çalışır. Sənətçinin ifa etdiyi violin 1834-cü ildə Giovanni Francisco Pressenda tərəfindən hazırlanmışdır.

Nino Jvania 2000-ci ildə Tiflis Dövlət Konservatoriyasını (V. Saradjishvilinin sinfi) bitirdikdən sonra DAAD programı üzrə Düsseldorfdə R.Schumann Ali Musiqi Məktəbində təhsilini davam etdirmişdir. Təhsil illarındə öz ifaçı əslubunun inkişafı ilə əlaqədar davamlı məşhuriyyətinin nəticəsi olaraq aktiv konsert fəaliyyətinə görə Solo və Kamera musiqisi kateqoriyaları üzrə Schmolz-Bickenbach mükafatına layiq görülmüşdür.

Avropada təhsil aldığı illerde musiqi təfəkkürünün inkişafı sahəsində də axtarışda olmuşdur. Bunun nəticəsi kimi K.Stockhausen kurslarının iştirakçısı olmuş, ustad dərslerində bestəkarın bir neçə pyesinin onun özü ilə bərabər öyrənib ifa etmişdir. Beləcə pianoçuda XX əsr, xüsusilə də modern musiqiye ciddi maraq oyanmışdır. Bu xüsusi maraq onu Fransaya International Piano XXe siècle d'Orléans 2002 Festivalına getirib çıxarıır. Və o, burada üç müxtəlif mükafata layiq görülür. Bu qalibiyyyət onu yeni musiqi sahəsində daha çox çalışmağa cəlb edir. 2003-cü ildə Frankfurtda Beynəlxalq Ensemble Modern Akademiya ilə bir neçə layihəyə qatılır.

2005-ci ildə Gürcüstana qayğıdaşqı Dövlət Konservatoriyasında professor V.Saradjishvilinin assistenti olaraq işləyir və eyni zamanda doktorluq dissertasiyası üzərində ("Karlheinz Stockhausen'ın Piano əsərləri və Yeni Musiqidə pianoçuluq funksiyalarının genişləndirilməsi problemi") çalışır. Pianoçu qonaq qismində müasir musiqiye təməyülli bir çox Festivallara dəvət olunur: Müasir pianoçuluq üçün yay məktəbi 2002 (Boston, USA), Encuentros 2003 (Buenos-Aires, Argentina), Müasir musiqi axşamları 2006 və 2007 (Tiflis, Gürcüstan), Stockhausen –Symposia 2008 (Kiyev, Ukrayna). 2007-ci ildə gənc gürcü bestəkarları və interpretatorları ilə Müasir Professional Musiqi-Kontraounkt Festivalının əsasını qoyur və eyni zamanda "Gənc musiqişunaslar və bestəkarlar birlüyü" ilə əməkdaşlıq edərək gənc bestəkarların əsərlərini təbliğ edir. Hal-hazırda Nino müxtəlif dövr və ölkə bestəkarlarının musiqisi üzərində işləyərək repertuarını daim zənginləşdirir.

Festival ifaçıları

Aleksandr İvaşkin violonçel ifaçısı, dirijor və müsiqisünas, yalnız ənənəvi repertuar ifaçısı kimi deyil, həm də müasir müsiqinin təbliğçisi kimi beynəlxalq tanıtım qazanmışdır. Rusiya Musiqi Akademiyasını violonçel və müsiqisünas ixtisasları üzrə bitmiş, Moskva Konservatoriyasında G.Rojdestvenski, B.Haykin, V.Polyanskiy'dən dirijorluq üzrə dərs almışdır.

A.İvaşkin bir çox tanınmış orkestrlərlə 40-dan çox ölkədə çıxışlar etmiş. A.Schnittke kimi bir bəstəkarın xüsusi olaraq əsər yazdığı üç tanınmış violonçel ifaçısından (M.Rostropoviç, N.Gutman) biri olmuşdur. Bir çox məşhur müsiqi festivallarının iştirakçısı olan A.İvaşkin J.Cage, J.Crumbs, M.Kagel, K.Penderecki, E.Denisov, A.Pärt, S.Gubaidulina, G.Kancelli, R.Sedrin ilə çalışmış, A.Schnittke, K.Penderecki, N.Korndorf, A.Raskatov, V.Yekimovski, F.Qarayev, D.Smirnov, P.Skalitorpa və s. əsərlərinin ilk ifaçısı olmuş, S.Rahmaninov, S.Prokofyev, D.Şostakovici, A.Schnittke, N.Roslavets, I.Çerçepnin, G.Kançelinin violonçel üçün yazılmış bütün əsərlərini Chandos Records firması ilə 40-dan çox diske yadırmışdır.

Dirijor kimi, o, Avropa ölkəleri, Rusiya, Azərbaycan, Kanada, Avstraliya və Yeni Zelandiya orkestrləri ilə çıxışlar etmiş, 18 kitab, adı çəkilən ölkələrdə nəşr edilmiş 200-dən çox məqalənin müəllifidir.

Aleksandr İvaşkin "The Bridgewater Trust" fondunun ona təqdim etdiyi Giuseppe Antonio Guarneri'nin violonçelində (1710) ifa edir. Hal-hazırda A.İvaşkin London Universitetinin professoru, Londonda rus müsiqi Mərkəzinin direktoru, həmçinin violonçel ifaçılarının Adams adına Beynəlxalq festival və müsabiqəsinin, Londonda hər il keçirilən kamera müsiqisi festivalı və violonçel ifaçılarının beynəlxalq müsabiqəsinin direktorudur.

Fəridə Məmmədova 1994 - cü ildə o, fortepiano ixtisası üzrə Bülbül adına orta ixtisas müsiqi məktəbini fərqlənmə ilə bitmiş və həmin ildə Bakı Musiqi Akademiyasının eyni zamanda iki - fortepiano və vokal fakultələrinə daxil olmuşdur. 1998-ci ildə bu fakultələri fərqlənmə ilə bitirərək bakalavr diplomu almış və vokal üzrə təhsilini davam etdirərək 2000-ci ildə məqistraturanı yənə də fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Tiflis, Dresden, Stuttgart və Weimar şəhərlərində opera və kamera müsiqisi üzrə vokal dərsleri almış və ustad siniflərində iştirak etmiş, öz sənətini təkmilləşdirib. Fəridə Məmmədova 1997-ci ildə vokalçıların Respublika müsabiqəsinin laureati olmuş və "İlin ən yaxşı vokalcısı" adına layiq görülmüşdür. 2000-ci ildə o, vokalçıların Bülbül adına Beynəlxalq müsabiqəsinin laureati adını almış, 2007-ci ildə isə Almaniyada Max Reger adına Beynəlxalq müsabiqənin finalçısı olmuşdur.

1997-ci ildən Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet teatrının solistidir.

Fəridə Məmmədovanın geniş repertuarı dünya bəstəkarlarının klassik və müasir opera və kamera əsərlərini əhatə edir. Dəfələrlə Azərbaycanda və hüdudlarından kənarda (Almaniya, Avstriya, İsveçrə, Fransa, Belçika, Hollandiya, Çexiya, Türkiyyə, Rusiya, Ukrayna, Mongolistan və s.) gəstrol sefərləri və nüfuzlu beynəlxalq festivallarda iştirakı onu yüksək səviyyəli və yeniliklərə açıq bir müsiqici kimi təsdiqləyib.

Festival ifaçıları

Thomas Schön – Avstriya klarnet ifaçısı, ilk təhsilini Vyana Konservatoriyasında prof. Rudolf Jettel və Horst Hajek'in sinfinde almışdır. Təhsil illərindən başlayaraq Vyananın, Berlinin və Moskvanın müxtəlif orkestrlərində çalışmış, Klangforum Wien kimi ünlü bir müasir musiqi kollektivi ilə, elcə də solist kimi həm vətəndə, həm də xarici ölkələrdə çıxışlar etmişdir.

1988-ci ildən saksofon ifaçılığı ilə də məşgul olmuş, Jean-Marie Londeix'in ustad dərslərində iştirak etmiş, Wiener Saxophone Quartet kollektivinin üzvü olmuşdur.

"Jugend musiziert" müsabiqəsində I mükafata, İsvəçrədə nəfəslə aletlərin Beynəlxalq Kamera Musiqisi Müsabiqəsində III mükafata, ABŞ-da keçirilən "The East and West Artists Audition" müsabiqəsində I mükafata (son iki müsabiqədə Wiener Saxophone Quartet kollektivi ilə birgə) layiq görülmüşdür.

2003-cü ildən Ensemble Reconsil müasir musiqi ansamblının üzvüdür.

Bojidara Kouzmanova – violin ifaçısı, Lubomir Pipkov Ali Musiqi Məktəbini bitirdikdən sonra təhsilini Vyana Musiqi və İncəsənət Universitetində (prof. Gunter Pichler) davam etdirmiş, prof. Munteanu (Rumınıya), V. Milanova (Bolqarıstan), M.Barta (AbŞ), José Luis Garcia (İspaniya), Alois Kottmann (Almaniya) və Vladimir Spivakovdan ustad dərsləri almışdır.

Konsert ifaçısı kimi Bolqarıstanın bir çox orkestrləri, Praga Radio Simfonik orkestri, Bohuslav Martunu filarmonik orkestri, Basel Yeni simfonik orkestri, Graz İstirahət (Recreation) orkestri, Kottmann Streicher və Bachsolisten və s. kollektivlər ilə bərabər çıxışlar etmişdir. Ifaçı dünyanın bir çox ölkələrində - Avstralija, Avstriya, Fransa, Almaniya, Yunanistan, İsrail, İtaliya, Portuqaliya, Slovakia, İspaniya və ABŞ-da solist kimi çıxış etmişdir. Bir çox bestəkarlar ifaçı üçün xüsusi olaraq əsərlər yazmış (R. Dmitrov, M. Kerer, P. Liakakis, J. Purgina, P. Richter, T. Wally və s.), solo ifaçısı kimi fəaliyyəti dünya mətbuatında, (Frankfurter Allgemeine Zeitung, Argauer Zeitung, Basellandschaftliche Zeitung və s.) geniş əks-səda doğurmuşdur.

Ifaçı kimi fəaliyyəti dövründə müxtəlif dövrləri əhatə edən əsərlərdən ibarət 12 CD yazdırılmışdır ki, buraya daxil olan əsərləri Stradivarinin "Da Vinci" (1725) və "Red Diamond" (1732) aletlərində ifa etmişdir.

Festival ifaçıları

Kaoko Amano ilk təhsilini Tokio Gakugei Universitetinin vokal bölümündə almış, sonra təhsilini Vyana Konservatoriyasında davam etdirmiş, Heinz Zednik, Kurt Widmer və Ronald Pries'dan ustad dərsləri almışdır.

Vokalçılardan 8. Emmy Destinn müsabiqesinin qalibi kimi 2-ci mükafata layiq görülmüşdür.

Opera ifaçısı kimi bir çox operalarada müxtəlif obrazlarda səhnəyə çıxmışdır: Serpina (Pergolesi "La serva padrona"), Donna Anna, Musetta, Micaela, Gilda, Sophie, Adele (H.Purcell'in "Didona və Eney"), Cathrine (G.Bizet'in "La jolie fille de Perth"), Esmeralda (Smetana'nın "Prodaná nevěsta") və s. 2007-ci ilin payızında Kaoko Amano Vyana Wiener Kammeroper teatrında böyük Üzeyir bəyin "Arşın mal alan" operettasında Tellı obrazını yaratmışdır.

Klassik opera ifaçılığı ilə yanaşı ifaçı müasir musiqiye çox böyük maraq göstərir. Amano bir çox bəstəkarların əsərlərinin ilk ifaçısı olmuş, Wien Modern, Klangspuren kimi müasir musiqi festivallarında çıxışlar etmişdir. Ifaçının repertuarına XX əsrin ikinci yarısında yaradılmış çox vacib əsərlər daxildir (G.Aperghis Recitacions, La nuit en tête, L. Berio Sequenza III, C. Czernowin Six Miniatures and a simultan Song, G. Kurtág Kafka-Fragmente, G. Ligeti "Mysteries of the macabres", A. Schönberg Pierrot Lunaire və s.).

Ifaçı kimi Avstriya, Polşa, Macarıstan, Çexiya, İsveçrə, Slovakiya, Rumınıya və Meksikada çıxışlar etmişdir.

Beatrix Wagner fleyta ifaçısı kimi təhsilini ilk önce 1989/96-ci Detmold Konservatoriyasında (prof. Richard Müller-Dombois) almış, sonra Parisdə davam etdirmiş, R. Aitken, R. Dick, C. Levine və I. Matuz' dan ustad dərsləri almışdır. Tələbəlik illərində Herbert Blomstedt, Dmitri Kitayenko,

Gunther Schuller və Krzysztof Penderecki kimi dirijorların rehbərliyi altında çalışmışdır. Bir çox beynəlxalq mükafatlara layiq görülmüşdür. 1996-ci ildən 2001-ci ilədək Beatrix Wagner Detmoldda "Ensemble Horizonte" müasir musiqi ansamblının üzvü olmuşdur. 2001-ci ildən "ensemble reflexion K" müasir musiqi ansamblını yaradır və 2002-ci ildən bu kollektivla konsert sefərlərinə çıxır. Bu illər ərzində ansambl Avropa, Asiya Şimalı və Cənubi Amerika ölkələrində qastrol sefərlərində olur. Kollektiv 2004-cü ildə Azərbaycanda da konsert sefərində olmuşdur.

Beatrix Wagner Ensemble Modern, MusikFabrik NRW, Kammerensemble Neue Musik Berlin, Ensemble Aventure, SurPlus və Insomnio kimi bir çox ünlü müasir musiqi kollektivləri ilə əməkdaşlıq etmişdir. Solo fleyta ifaçısı qismində Köln Filarmoniyası, Concertgebouw Amsterdam, St. Peterburg Filarmoniyası, Seoul Arts Center, Sala Zitarrosa (Uruguay), Centro Cultural Parque de España in Rosario (Argentina) kimi səhnələrdə çıxış etmişdir.

Festival ifaçıları

Rauf Abdullayev

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında piano (1959) və Leningrad Dövlət Konservatoriyasını dirijorluq sinfi üzrə (1965) bitirmiştir. 1965-84 illərdə M.F.Axundov ad. Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının baş dirijoru, 70-ci illərdə Müasir Musiqi Kamera Orkestrinin və BaKaRa ansamblının yaradıcılarından biri, 1984-cü ildən Üz. Hacıbəyov ad. Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru,

1991-94 illərdə Ankara Dövlət Opera və Balet Teatrının bədii rəhbəri və baş dirijoru, beynəlxalq əhəmiyyətli musiqi festivallarının və layihələrin iştirakçısı olmuşdur, bir çox ölkələrdə (Rusiya, Almaniya, Belçika, Hollandiya, İsveçrə, Fransa, Türkiye və s.) məşhur kollektivlərə dirijorlur etmişdir.

Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri ilə ABŞ, İngiltərə, Fransa, Almaniya, Türkiye, Misir, Rusiya, İtaliyada qastrol səfərlərində olmuşdur. Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatıdır.

Roland Freisitzer Avstriya bəstəkarı və dirijoru, təhsilini 1987-ci ildə Vyana Konservatoriyasında almış, sonra Moskvada 1989/91-ci illərdə A.Schnitke, 1991/93-cü illərdə E.Denisov və A.Terteryan, 1999-cu ildən isə Bakı Musiqi Akademiyasında Fərəc Qarayev ilə məşğul olmuşdur. Magnus Lindberg, Krzysztof Penderecki və Marco Stroppa'dan ustad dərsleri almışdır. R.Freisitzer'in musiqisi bir çox ölkələrdə səslənmişdir. Dirijor kimi fealiyyətə 1992-ci ildən başlamış, 1994/99-cu illərdə Moskva Orkestri yaratmış və onun bədii rəhbəri olmuşdur. Bundan başqa 1992-ci ildə Moscow Modern Festivalı yaratmış və 1994-cü ilə qədər ona rəhbərlik etmiş, 2002-ci ildə Thomas Heinisch və Alexander Wagendristel ilə Vyanada "Reconsil" ansamblını yaratmışdır. 2001-ci ildən başlayaraq Universal Edition`da naşır kimi fealiyyətdədir.

Əsərləri: "Evocation Mozart"; Cantus I, Cantus II; "Gecə rəqsləri"; iki Oboe Konserti; Valtorna Konserti, Viola Konserti, "Qızım üçün musiqi", 6 Study on planes; Saksofon kvarteti, Conny's song vəs.

Titus Engel Zürich və Berlinda musiqisünaslıq və felsefe ixtisası üzrə oxumuş, Dresden Konservatoriyasını dirijor ixtisası üzrə bitirmiştir (prof. Christian Kluttig). Tələbə zamanından asistent kimi Sylvain Cambreling, Marc Albrecht, Lothar Zagrosek və Peter Rundel kimi dirijorlarla çalışmış, daha sonra Deutschen Oper Berlin, Opéra de Paris, Teatro Real Madrid, Qərbi Alman Radiosu (WDR) və Bavariya Radiosu, Berner Symphonie Orchester, Zürcher Kammerorchester, Basler Kammerorchester kimi orkestrlər ilə, Ensemble Modern, musikFabrik NRW, Ensemble Recherche, Ensemble Resonanz, Remix Ensemble, KNM Berlin və Collegium Novum Zürich kimi müasir musiqi kollektivləri ilə əməkdaşlıq etmişdir.

Wolfgang Rihm, Benjamin Schweitzer, Olga Neuwirth, Sven-Ingo Koch, Enno Poppe və Klaus Lang kimi məşhur bəstəkarların əsərlərinin ilk ifaçısı olmuş, Avropana bir çox məşhur kollektiv və festivallarda müntəzəm olaraq dəvəti dirijor kimi çıxış edir.

Festival ifaçıları

Vladimir Runçak ukraynalı dirijor və bəstəkar, 4 simfoniya, Rekviem, 3 kamera konserti, xor, kamera və vokal musiqisi əsərlərinin müəllifidir. Dirijor kimi Avropanın bir çox görkəmli kollektivləri ilə əməkdaşlıq etmişdir, 90-ci illərdən etibarən məşhur festivallarda mütemadi çıxışlar edir, bunlardan London College of Music, Augsburg, Münhen, Paris müasir musiqi festivallarını misal götirmək olar, Lutoslawski ad. festivalda və St. Petersburqda müellif konsertləri keçirilmişdir.

2001-ci ilin yayında Vladimir Runçak Azərbaycanın müasir musiqi kollektivi - SoNoR ansamblı ilə Berlindeki məşhur Konzerthaus zalında, "Young.Euro.Classic" Festivalında uğurla çıxış etmişdir. 2007-08 və 2010-11 konsert mövsümündə dirijor kimi Qara Qarayev adına Dövlət Kamera Orkestri ilə "Zamanla üz-üzə" layihəsi çərçivəsində əməkdaşlıq edir.

Bernhard Wulff alman dirijoru və bəstəkarı, dirijorluq, bəstəkarlıq (prof. Viktor Ullmann) və zərb alətləri üzrə Frayburg, Bazel (İsviçre) və Sienada (İtaliya) təhsil almışdır. 20 ilə yaxın bir müddət ərzində bir çox məşhur müasir musiqi kollektivlərini yaratmış və onların bədii rəhbəri olmuşdur: Ensemble Modern (Frankfurt); Arcana (Bazel); Aventure (Frayburg); Zonda (Argentina) və s. Dəvətli dirijor kimi Avropa, Latin Amerikası, MDB ölkələri, ABŞ, Monqolustan və Yaponiyada bir çox orkestrlər və müxtəlif kollektivlər ilə çıxış etmişdir. Bir çox məşhur müasir musiqi festivallarının yaradıcısı və bədii rəhbəri, bunlardan: "2 gün və 2 gece" Odessa, Ukrayna (1995-dən başlayaraq); "Dirnəqlilərin Hayqırışı" Ulan Bator, Monqolustan (1999-dan başlayaraq); "De Alla y De Aquí", zərb alətləri musiqisi festivalı, Montevideo, Urugvay və Santyaqo de Çili (1999-dan başlayaraq); "İpak Yolu Səsleri" Qırğızistan (2001), Vietnamda keçiriləcək "Qızmar Bambuk" festivalı (Hanoy 2002) və s.

Ensemble Reconsil 2002-ci ildə 3 müsiqiçi - Roland Freisitzer, Thomas Heinisch və Alexander Wagendristel tərəfindən yaradılmışdır. Müxtəlif ölkələrdən olan müasir dövr bəstəkarlarının çoxsaylı əsərlərinin premyera və yeni interpretasiyada ifası məhz bu ansambla aiddir. "Reconsil" yaradığından çox qısa müddət sonra müsiqiçilər üçün vacib əhəmiyyətli olduğunu təsdiqləyə bilmüşdirlər.

foto Markus Keller

"Reconsil"ın təklifi ilə müxtəlif mədəniyyətdən olan, hətta adları tanınmayan bəstəkarların məhz bu ansambl üçün yazılmış əsərləri böyük uğur və tamaşaçı kütlesinin rəğbəti ilə qarşılıqlılaşdırılmışdır. Bu da ansamblın yüksək keyfiyyətli və müxtəlif janrlı olan, Yeni musiqi əsasında qurulmuş maraqlı repertuar üzrə iştirakçı qurulmasından irəli gəlir. XX əsr klassiklərinin və Yeni musiqi yaradıcılarının əsərlərinin interpretasiyası arasındaki ritmik və səslenmə fərqliliyi bunu təsdiqləyir.

Ansamblın üzvləri eyni zamanda Vyananın bir çox mühüm orkestr və ansambllarının da ifaçılarıdır. Bu, onların müasir musiqi ilə müxtəlif interpretasiyalarda tanış olmaları üçün böyük bədii əhəmiyyət kəsb edir və təcrübələrinin yetəri dərəcədə artmasına getirib çıxarıır.

Festival ifaçıları

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

Azərbaycanın ən zəngin tarixə malik kollektivlerinden biridir. Orkestr 1938-ci ildə Üzeyir Hacıbəylinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası nəzdində yaradılıb (1944-cu ildən bəstəkarın adını daşıyır). İlk dirijoru N.Anosov idi. Uzun illər orkestrin bədii rəhbəri və baş dirijoru Niyazi olmuşdur (fasilələrlə 1984-cu ilə kimi). Azərbaycanda simfonik mədəniyyətin təşəkkülü və inkişafında, Azərbaycan bəstəkarlarının simfonik musiqisinin təbliğində Niyazinin xidmetləri əvəzsizdir. Müxtalif illerde orkestrin pultu arxasında L.Ginzburq, O.Muller, K.Eliasberq, Kurt Sanderling, R.Baton, O.Klemperer, K.Zekki, F.Stiedry, N.Qolovanov, K.Kondraşin, G.Aykal, H.Şimşək kimi dirijorlar durmuşlar. Dünya şöhrətlü musiqiçilərdən S.Rixter, E.Gilels, D.Oistrax, L.Koqan, L.Oborin, V.Klibern və başqalarının orkestrle çıxışları elamətdar hadisədir. Axır 10 il ərzində M.Rostropoviç ilə kollektivin əməkdaşlığını daha səmərəli adlanırmış olar. Orkestrin həyatında yeni mərhələ Rauf Abdullayevin adı ilə bağlıdır. O, 1984-cü ildən kollektivin bədii rəhbəri və baş dirijorudur. Maestro R.Abdullayevin rəhbərliyi altında orkestr ilk dəfə İsvəçrə və Misir (1990), Türkiye (1991), Almaniya (1993), Boyuk Britaniya və ABS (1999), Fransa (2000), İtaliyada (2007) qastrol səfərlərində olmuşdur. Orkestrin "tərcüməyi-halının" ən ənəmlı sehifələrinə onun Q.Qarayev adına "XX əsr musiqisi" festivallarında (1986,1988,1990), habelə D.Şostakovicin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş festivalda (2006,Baki) və I Beynəlxalq Rostropoviç festivalında (2007,Baki) çıxışlarını aid etmək olar.

Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestri

1964-cü ildə Azərbaycan musiqisinin klassikləri Qara Qarayev və Fikret Əmirovun təşəbbüsü ilə yaradılıb. Orkestrin ilk baş dirijoru və bədii rəhbəri respublikanın xalq artisti, dövlət mükafatları laureati Nazim Rzayev olmuşdur. Kollektiv 40 ildən yuxarı fəaliyyəti zamanı dünyanın bir çox məşhur sahnələrində, nüfuzlu beynəlxalq festivallarda iştirak edib. 1998-ci ildən orkestrə respublikanın xalq artisti Teymur Göçayev rəhbərlik edir. Kollektiv müxtalif illarda Böyük Britaniya, Fransa, Türkiye, Rusiya və başqa ölkələrdə Azərbaycan musiqi sənətini ləyiqli təmsil edib. Orkestrin repertuarına qərbi Avropa, rus və Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri daxildir.

Ensemble Ascolta 2003-cü ildə Stuttgarter 7 musiqiçi tərəfindən yaradılıb, o zamandan kollektivin əsas instrumental tərkibi mis nəfəslilər və zərb aletləri olmuşdur. Yaradığı zamandan müasir musiqini təbliğ edən kollektiv üçün müxtalif bəstəkarlar tərəfindən 80-dən çox yeni əsər yazılmış, bunların arasında Beat Furrer, Pei-Yu Shi və Rolf Riehm kimi isimlər də vardır.

Ascolta Avropada bir çox müasir musiqi festivallarında iştirak etmiş, bunların sırasında Huddersfield Festival, Darmstädt Ferienkursen für Neue Musik, Donaueschinger Musiktagen, Berliner Festspielen/„MärzMusik“, Salzburg

Biennale ve Wien Modern kimi festivallar daxildir. Kollektivin programı müxtalif konsepsiyalara kifayət qədər zəngindir - bunların sırasında klassik musiqisinin instrumental işlənməsinin ifasından başlayaraq müasir musiqi ilə rokun sintezi, səssiz filmlərə yazılmış yeni musiqi və s.

Festival ifaçıları

Con tempo Ansamblı 2005-ci ildə Bakıda müasir musiqi kollektivi kimi yaradılmışdır, başlıca məqsədi Azərbaycan bəstəkarlarının yeni əsərlərini illi ifası və onları xaricdə tanıtmırmaqdır. 30-dan çox yeni əsər məhz "Con tempo" üçün yazılmışdır. Kollektiv Almaniya, Türkiyə və Gürcüstanda keçirilən beynəlxalq festivallarda çıxış etmişdir.

Kollektiv Azərbaycanda bir neçə maraqlı layihənin təşəbbüskarıdır. Bununla yanaşı ansambl Bəstəkarlar İttifaqının keçirdiyi baxış-müsabiqəsi, plenumlar, yubiley konsertləri, qurultaylarda mütəmadi konsert proqramları ilə çıxış edir. Fəxrəddin Kerimov, Cavanşir Cəfərov, Əyyub Quliyev, Roland Freisitzer kimi dirijorlar ansambl ilə emekdaşlıq etmişlər.

Ansamblın repertuarına əsasən müasir dövrün xarici və Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri daxildir. Kollektivin bədii rəhbəri Nizami Zeynalovdur.

Freiburg Percussion Ensemble 1973-cü ildə prof. Bernhard Wulff tərəfindən məhz zərb alətləri kollektivi kimi yaradılmışdır.

Ansamblıda üzlük çox mütəhərrikdir, bu illər ərzində bu kollektivdə bir çox musiqiçilər yetişmiş, ansambl üçün bir çox bəstəkarlar bu tərkibə uyğun əsərlər yaratmışlar (ənənvi olaraq 4 zərb alətləri ifaçısı üçün).

Müstəsna ifa səviyyəsi və maraqlı bədii konsepsiyaları kollektive dünya şöhrəti gətirmiş, ansambl uzun illər ərzində ABŞ, Yaponiya, Çin, Vietnam, Laos, Kamboca, Indonesia, Korea, Argentina, Çili, Brasilia, Uruguay, Mongolustan, Qırğızistan, Polşa, Ukrayna, Rusiya, Avstriya, İsveçrə, Fransa, İtaliya, Hollandiya, Böyük Britaniya kimi ölkələrdə, müxtəlif festivallarda çıxışlar etmişdir. Ansambl ifaçıları bir çox mükafatlara layiq görülmüşlər.

Festivalin açılışı

2 aprel 2011, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Anton von Webern (1883-1945)

Passacaglia op.1, d-moll (1910)

Arif Məlikov (*1933)

Sinfoniya №4 (1977)

II hissə

Olivier Messiaen (1908-1992)

Oiseaux exotiques (Ekzotik quşlar, 1955)

Vladimir Tarnopolski (*1955)

...deyə bilmədiyi sözlərin küləyi (1996)

Witold Lutosławski (1913-1994)

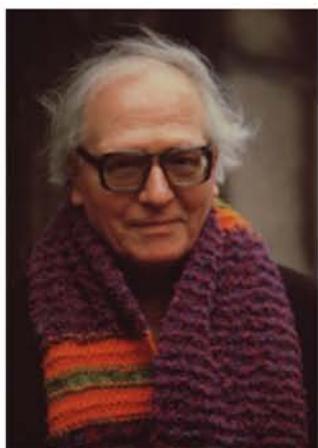
Orkestr üçün Kitab (1968)

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

bədii rəhbər və baş dirijor **Rauf Abdullayev**

solistlər **Nino Jvania** / piano (Gürcüstan)

Aleksandr İvaşkin / violonçel (Böyük Britaniya)

Olivier Messiaen

Anton von Webern (1883-1945) Avstriya bəstəkarı və dirijoru, Yeni Vyana Məktəbinin üzvü, həyatının ilk illerini Vyana'da, sonra Graz və Klagenfurtda keçirmiştir. Vyana'ya Guido Adler'in rəhbərliyi altında musiqi nəzəriyyəsini öyrənməyə gelmişdir. 1904/08-ci illərdə o Arnold Schönberg ilə görüşür və onun sinifində təhsil alır, bu da onun şəxsiyyətinin və yaradıcılığının formallaşmasına müstesna təsir edir. Schönberg'in sinifində Webern Berg və başqa bəstəklərlə ilə tanış olur.

1908-ci ildən etibarən Webern opera və simfonik orkestr dirijoru qismində Avstriya və Almaniyada çalışır, 1915-ci ilde Avstriya ordusuna çağırılır, lakin gözlerinin zəif olduğunu görə növbəti ilde ordudan azad olunur. 1917/18-ci il mövsümünü o, Praqada keçirir, 1920-ci ildə Deutsches Landestheater orkestrinin rəhbəri vəzifəsinə dəvət olunur. 1923-cü ildən fəhlə xor assosiasiyanın iştirakçıları ilə meşgul olur ki, bu xor onun rəhbərliyi altında klassik repertuar, həmçinin Mahler və Schönberg'in əsərlerini ifa edir. İki dəfə - 1924 və 1932-ci ildə o, Vyana musiqi ödülünü alır. Bu dövr ərzində xaricə bir neçə dəfə səfər edir (Almaniya, İsveç, İngiltərə) və burada öz əsərlərinə dirijorluq edir. 1928/38-ci illərdə Avstriya Radiosunda dirijor kimi işləmiş, nasist rejimi zamanında vəzifəsində kənarlaşdırılmışdır. Nasist rejimi Avstriyanın mədəni həyatını pozduğundan Webern üçün çox çətin olur; o, tam tacrid olunur, cünki Berg 1935-ci ildə vəfat edir, Schönberg isə irqi təqiblərə görə Avstriyadan mühacirət edir. Nasizmin "kulturbolşevizmə" mübarizəsi, "degenerativ" musiqi təbliğatçılarının daimi təqiblərə məruz qalması, alçaldılması, onun professional fəaliyyətinə mənfi təsir göstərir. Bəstəkarın həyatı 1945-ci ildə facili surətdə sona yetmişdir.

Webern'in ilk əsərlərində postromantik ənənələrlə sıx əlaqə, xüsusilə, bütün hayatı boyu xatirində yaşatdığı G.Mahler ərsinə bağlılıq parlaq şəkilde ifadə olunur. Bu baxımdan bəstəkarın digər əsərləri ilə tanış hər bir dinləyicini təcəccübəndərə biləcək üslubda yazılmış *Passacaglia*, op.1, d-moll, əsərini misal kimi göstərmək olar. Genişlənmiş tonallığın, 1890/1900-cü illər dövrü Vyana'da dərk edilən tərzdə yazılmış bu əsər, müxtəlif aspektlərdə ifadə oluna bilən estetikanın təsiri altında yazılmışdır. Lakin buna baxmayaraq Webern'in musiqisindən bu estetikanın tamamilə yox olması üçün çox az zaman gərek olacaqdır.

Bununla bərabər, ididiə etmek olar ki, *Passacaglia*'nın forma quruluşu tətbiqində bəstəkarın ciddi üslubu, hətta musiqi yazılışının sxolastik formalarına bağlılığı tendensiyası nəzərə çarpir. Eyni zamanda qeyd etmək olar ki, *Passacaglia*'nın ardınca yazılan və "Entflient auf leichten Kühnen" ("Kiçik barılarda üzərə gedin"), op.2, a capella xorunda, Webern, əsərin struktur quruluşunda kanonu əsas prinsip kimi götürür: burada tonal-harmonik aləmi ilə bağlı və onunla birmənəli nisbətdə olan intervallardan istifadə olunmasına rəğmən, bu kanon ciddi tonallıq münasibətləri əsasında formallaşmayan yeni dönyanın meydana gəldiyindən xəbər verir.

Webern'in indi tanınan və dərk olunan üslubu, iki silsilə, op.3 və op.4 ilə başlanır. Hər iki əsər Stefan George'un (şairin mətni artıq op.2-də istifadə olunub) şerlərinə əsaslanır və bəstəkarın həmin dövrəki ədəbi meylindən xəbər verir. Amma op.5-dən başlayaraq Webern dühəsi həm radikalizm nöqtəyinənzərindən, həm də musiqi hissəyyatının yeniliyi baxımından müstəsnə hadisəyə çevrilir - indiyədək bizi heyrlətləndirməkdə davam edən əsərin seriyalarının nadir xələtisi bunu təsdiq edir. Bu qrup özündə "Simli kvartet üçün 5 pyes", op.5, "Orkestr üçün 6 pyes", op.6 və "Forteiano və kaman üçün pyesləri", op.7 birləşdirir. Bu əsərlərdə bəstəkarın "kiçik formalara" rəğbəti duyulur - burada yüksəm formadan istifadə deyil, son dərəcə təmərküzləmiş, öz poetikası və ifadə vasitələrinin zənginliyi baxımından davamıyyəti işlənmə ehtiyacı duyulmayan formadan danışmaq olar.

Qərb musiqi təfakkürünün radikal yenilikçi kimi Webern'in novatorluğu ondan ibarətdir ki, bəstəkar hər fenomeni həm müstəqil, həm də bir-birindən asılı münasibətə nəzərdən keçirir. Bu cəhəti xüsusiyyə qeyd etmək üçün Webern təkəcə konkret səsin yerləşdiyi registrə deyil, həm də əsərin inkişafı zamanı səsin payına düşən vaxt mehfumuna da böyük ehemiyyyət verir. Bilavasita kontekstlə yüklenmiş səsdən çox səssizliklə əhatələnmiş səs daha ifadeli olur: elə buna görə də səssizlik sferasında Webern'in yenilikçiliyi - onu xüsusiile meşgul etməyən ritmik fenomen dairəsindən daha çox morfoloji yüksəkliklərin və birləşmələrin aparılmasında özünü göstərir. O öz dispozisiyalarını həm zaman, həm məkan, həm də instrumental kontekstdə yüngülləşdirir. O, orkestrləşməyə həqiqi struktur funksiya vermək üçün, koloritdən qədonistik nöqtəyi-nəzərdən istifadə etdiyi ilk əsərlərinin cazibəsindən imtina edir.

Yaşadığı dövrde tanınmamasna baxmayaraq, vefatından sonra Webern bütöv bir nəslin eql və zəkasının hakimine çevrilmişdir. Hal-hazırda və gələcəkdə də biz onu bütün dövrlərin görkəmli bəstəkarı hesab edə bilərik, onun ismi daima tarixdə qalacaqdır.

Arif Məlikov (*1933) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını 1958-ci ildə prof. Qara Qarayevin sinfi üzrə bitirib. Həmin ildən ADK-nin (BMA) bəstəkarlıq kafedrasında dərs deyir, 1982-ci ildən indiyədək kafedra müdürüdür, Azərbaycanın xalq artisti (1978), Respublika Dövlət Mükafatı laureati (1986), SSRİ xalq artistidir (1986). O, XI çağırış SSRİ Ali Sovetinin (1986) deputati, SSRİ xalq deputati (1989) olmuşdur. 1998-ci ildə "İstiqlal" ordeni ilə təltif edilib. 2001-ci ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü seçilib. Müxtəlif ölkələrin orden və medalları ilə təltif olunub. A.Məlikovun əsərləri dünyanın ən müxtəlif guşələrində – Avropa, Asiya, Cənubi Amerika ölkələrində, ABŞ, Yaponiyada səslənmişdir. Bəstəkarın əsərlərinin təfsirciləri arasında Niyazi, R.Abdullayev, Ç.Hacıbəyov, K.Abdullayev (Azərbaycan), L.Ginzburq, G.Rojdestvenski, V.Fedoseyev, V.Gergiyev, M.Şostakoviç, V.Sinayski, A.Jüraytis, A.Korneyev, V.Aqafonov (Rusiya), G.Aykal (Türkiyə), B.Maderna (İtaliya), V.Qnedas, F.Qluşenko (Ukrayna), K.Tenştedt (Almaniya), T.Proşev (Yuqoslaviya) kimi dirijorlar qeyd olunmalıdır. Bir sıra əsərlərinə A.Məlikov özü bir dirijor kimi idarə edib.

Əsas əsərləri: baletlər – "Məhəbbət əfsanəsi", "İki nəfər", "İki qəlbin dastarı"; "Dalğalar" operettası; 8 simfoniya; "Nağıl", "Füzulinin xatiresine ithaf", "Metamorfozlar" simfonik poemaları, "Qəhrəmanı poema"; "Torpağın səsi" kantatası; vokal-simfonik poemalar: "Vətən", "Yaddas", "Axırıcı aşırım"; N.Hikmətin şeirlərinə 3 vokal silsilə, solo violin üçün sonata, "Anılıklər" silsiləsi; kinofilmələrə musiqi, mahnilər və s.

Simli okrestr üçün bir hissəli **Dördüncü simfoniya** (1977) maraqlı konsepsiyyaya malik, 12 tonlu texnikadan istifadə edilərək və dəqiq düşünülmüş arxitektonikası ilə seçilən əsərdir. Simfoniya dəfələrlə Bakı, Moskva, Sankt-Peterburq, və bir çox beynəlxalq festivallarda ifa olunub.

Olivier Messiaen (1908-1992) fransız bəstəkarı, organisti, ornitologu və musiqişunası, 20 əsr musiqisində çox mühüm bir fuqur. Paris Konservatoriyasını fortepiano, organ, bəstəkarlıq (Paul Dukas'ın sinfi) və musiqi tarixi ixtisası üzrə bitirmişdir. 1936-39 illərdə Parisdə 'École normale musiqi məktəbində dərs deyir, Andre Jolivet və bir neçə başqa gənc hemkar ilə bərabər eoklassizm, dodekafoni və folklorizm yollarından imtina prinsiplərinə əsaslanan "Gənc Fransa" bəstəkarlar qrupunu təşkil edir. 1939-cu ildə başlamış İkinci Dünya müharibəsinə gedir və bir ildən sonra əsir düşür. Əsir döşərgesində bəstəkarın məşhur əsəri - "Zamanın sonuna Kvartet" - yaranır. 1942-ci ildən Paris konservatoriyasında dərs demişdir. Onun tələbələri qismində P.Boulez, İ.Xenakis, K.Stockhausen kimi isimləri sadalamaq olar. Mühərbi illərindən sonra Messiaen bəstəkar kimi geniş şöhrət qazanır, orqan ifaçısı və pianoçu kimi çıxışlar edir, musiqi nəzəriyyəsinə aid əsərlər yazar, müxtəlif ölkələrdə mühəzirələrlə çıxış edir. "Mənim musiqi dilimin estetikası", "Ritm haqqında traktat" kimi nəzəri əsərlərində özünün yeni bəstəkarlıq prinsiplərindən söz açır. "Müqəddəs Fransisk" operası, "Turangalila" simfoniyası kimi monumental əsərlərin müəllifidir. Bir çox əsərlərində ilk dəfə olaraq Marteno dalğaları adlı, sintezatorun analoqu olan alətdən istifadə edir. Bir çox mükafatlara layiq görülmüş, həmçinin organist kimi də fəaliyyət göstərmişdir, o 60 ilə yaxın müddətdə kilsədə orqan ifaçısı kimi çalışmışdır.

Messiaen fransız musiqisinin ziddiyyəti fiqurlarından biridir. Simvolizm estetikası onun yaradıcılığına böyük təsir etmisi, yaradıcılığının ilham mənbəyi fransız bəstəkarlarının yaradıcılığı ilə yanşı, qriqorian xorali, rus mahniları, ənənəli Şərq (xüsusi, Hindistan) musiqisi və quşların oxumasını olmuşdur.

Əsərləri: "Turangalila" simfoniyası, "Müqəddəs Fransisk" operası, Orkestr üçün "Xronoxromiya"; Fortepiano üçün "Yeddi hayku", 4 ritmik etüd, "Jeanne d'Arc" oratoriysi, "Suların bayramı", "3 kiçik lituriya", "Quşların oyanması", "Ekzotik quşlar", "Kiçik İsaya 20 baxış", "Yer ve göy mahniları", klarinet, fortepiano, violin və violonçel üçün "Zamanın sonuna Kvartet", Orqan albomu və s.

Oiseaux exotiques (Ekzotik quşlar, 1955) Bəstəkar, eyni zamanda ornitoloq olana O.Messiaen yazdı: "Ümidsizlik anlarında, istenilən musiqi səsinin mənə mənasız gəldiyi vaxtlarda öz mövcudluğumun əbəsiliyini daha aydın dark edirəm..., unudulmuş musiqinin əsl varlığının məşələrde, çöllərde, dağlarda, quşlar və dəniz sahilərindəki quşların oxumasında olduğunu yada salıram. Zövq almaq üçün mövcud olan, günəşin zührunu qarşılıqla, sevgilini valeh etmək, yorğunluq unutmaq - günün bittidiyi, axşamın düşdüyü həyat ani ilə vidalaşmaq üçün mövcud musiqi mənimcüm məhz təbii musiqidir...".

Quşlar haqda elmin mahir bilicisi və bütün həyatı boyu onların oxumasını araşdırıran Messiaen instrumental musiqi vasitələri ilə bu qeyri-müntəzəm ölçülü, unikal melodik quruluşlu, təkrarolunmaz aqoqik çalarları və rəngarəng tembri səslənmələrin daqiq imitasiyasına nail olmağa çalışmışdır.

Solo piano və kiçik orkestr üçün yazılmış "Ekzotik quşlar" əsərində Messiaen bütün dünyadan – Çin, Malayziya, Şimali və Cənubi Amerika, Hindistandan olan quşların səslərini toplamış və sevimli sahələri – quşların oxuması ilə ekzotikani sanki bir-birine "toxumuşdur".

Qara Qarayev W müasir musiqi festivalı

Vladimir Tarnopolski (*1955) Moksva Konservatoriyasında (bestəkarlıq N.Sidelnikov, aletləşünaslıq E.Denisov, nəzəriyyə Y.Xolopov) təhsil almış, 1980-ci ildə aspiranturunu bitirərkən yazdığı Violonçel konserti G.Rojdestvenski tərəfindən "Sovet musiqisi tarixindən" konsertlər silsiləsinə daxil edilmişdir. Sonralar həmin dirijorun sıfırı ilə bir neçə əsər, o cümlədən "Üç Qrasiya" opera-parodiyasını yazmışdır. 90-ci illərdə sonoristik və elektron musiqiye müraciət edən bestəkar Kurt Schwitters'in dadaistik mətni əsərsində deklamasiya və orkestr üçün "Ağlını itirmiş dünya" əsərini, M.Rostropoviçin sıfırı ilə Fransada rus musiqi festivalı üçün "Ah, bu ruslar" ironik operettəsini yazar. Onun ən irihaclı əseri München-biennale 1999 ildə müasir musiqi teatr Festivalının sıfırı ilə yazdığı "Zaman sahillərindən çıxdığı an" ("Wenn die Zeit auf die Ufer trit") operasıdır.

Bestəkarın əsərləri Avropa, ABŞ, Rusiya, Fransa, Almaniya, Hollandiyadan bir çox beynəlxalq müasir musiqi festivallarında, o cümlədən konsert repertuarlarında G.Rojdestvenski, M.Rostropoviç, A.Lazarev, V.Sinayskiy, V.Gergiyev kimi dirijorlar, Ensemble Modern, Ensemble InterContemporain, Schoenberg Ensemble, Ensemble Recherche və kimi musiqi kollektivlərinin ifasında səslənir.

Tarnopolski 1989-cu ildə Müasir musiqi assosiasiyanının yaradıcılarından biri olmuş, 1993-cü ildə onun təklifi əsasında solistlər ansamblı "Yeni musiqi studiyası", Moksva Konservatoriyasının "Müasir musiqi mərkəzi" yaradılmışdır. 1994-cü ildə həyata keçirdiyi hərillik "Moskva Forumu" beynəlxalq avanqard musiqi festivalı həm Rusiya, həm də xaricdə geniş tanıtım qazanmışdır. 1992-ci ildən Moksva konservatoriyasında dərs deyərək mütəmadi olaraq Avropa və ABŞ-da leksiya və ustad dərsləri ilə çıxış edir. Əsərləri: K.M.Veberin librettosu əsasında "Üç Qrasiya" opera-parodiysi, D.Şostakoviçin xatirəsinə Musiqi, violin, xor və orga üçün Məzmur, zərbəlilər və ansambl üçün protestant Xoral prelüdi, fortepiano üçün Eindruck-Ausdruck, klarinet, violonçel və royal üçün "Keçmiş günü eks-sədasi", triosu, ansambl üçün Cassandra, ansambl, bas və unison bas xoru üçün "Döyüşdən sonrakı peyzaj", soprano və kamera ansamblı üçün "Real həyatdan sahnələr", "Tükönmiş zamanın nefəsi" simfonik pyesi və s.

...deyə bilmədiyi sözlərin küləyi (1996) Əsərin ismi ünlü fransız şairi, simvolist Stephane Mallarme'nin poeziyasından götürülmüş və dünyadan vaxtsız köçməsi görkəmli musiqiçi, violin ifaçısı Oleq Kaqana həsr edilmişdir. Bu ithaf, aletlərin seçimində də özünü göstərmişdir, belə ki, partiturdə violin ümumiyyətlə yoxdur. Solo kimi çıxış edən violonçel işe musiqisinin dul xanımı Natalia Gutman üçün nəzərdə tutulmuşdu. Forma cəhətdən qeyri-dəqiq olan bu əsərdə müəllif, heç bir alet və ya tembrin dominant rol oynamadığı pauzasız seksiyaların musiqini dalğavari təşkil kimi ifadə edir. Əsər "Varşava payizi" festivalı tərəfindən sıfırış edilmişdir.

Witold Lutosławski (1913-1994) ünlü Polşa bestəkarı və dirijoru, Varsava Konservatoriyasını (V.Malishevsky'nin sınıfı) bitirmiştir. İ.Stravinski və K.Szymanowski'nin yaradıcılığı onun formalaşmasına böyük təsir göstərmişdir. Simli kvartetinin Stokholmda səslənməsindən (1959) və 1965 ildə UNESCO mükafatından sonra beynəlxalq səviyyədə tanınmışdır. Tonal sistemdən imtina edərək qısa müddət ərzində dodekafoniyaya müraciət etmişdir. Yaradıcılığının yenidövrü - nəzarətli aleatorika metodu keçən əsrin 50/60-ci illərinə təsadüf edir. Əsərləri görkəmli musiqiçilər - M.Rostropoviç, H.Holliger, D.Fischer-Dieskau, A.Mutter, D. Upshaw, Esa-

Pekka Salonen və s. tərəfindən ifa olunmuşdur. Sonning və Gerder (1967), E.Simens (1983), Kioto (1993) mükafatları, Böyük Britaniya Kral filarmonik cəmiyyətinin qızıl medalını (1987) almış, bir çox universitetlərin fəxi doktoru, müxtəlif müsabiqələrdə münsiflər heyətinin üzvü olmuşdur. Məqalələri mütəmadi olaraq Polşa matbatında nəşr edilmişdir.

Əsərləri: 4 simfoniya, orkestr üçün Konsert, kameral orkestri üçün Kiçik süita, "Silezia triptixi", Simli kvartet, Bartokun xatirəsinə "Matəm musiqisi", "Venesiya oyunları", Orkestr üçün Kitab, Violonçel və orkestr üçün Konsert, orkestr üçün "Noveletta", H. Michaux, R.Desnos və s. sözlərinə vokal əsərləri.

Orkestr üçün Kitab ("Livre pour orchestre", 1968) mehdid aleatorika texnikasının istifadəsi ilə yazılmış ən maraqlı əsərlərdən biridir, burada Lutosławski yaradıcılığına xas "şaquli" təffekkür prinsipini saxlanılır. Üç chapitres ("fəsil") və iki qısa interludio əsərin materialını təşkil edir. Hər fasilde müxtəlif tembrkombinasiyalarına rast gəlinir. Lutosławski üçün şübhəsiz ki, yeni yaradıcılıq mərhəlesi sayılı bileyək bu əsərdə bestəkarın öz sözlərinə görə bu əsərdə "ilk planda rəngarəng səs kompleksləri ilə manipulyasiyadır".

Luzifers Traum

3 aprel 2011, saat 16.00

Rüstəm Mustafayev adına Dövlət İncəsənət Muzeyi

Karlheinz Stockhausen (1928-2007)

Klavierstück XIII (1981)

Nino Jvania / piano (Gürcüstan)

Karlheinz Stockhausen

Karlheinz Stockhausen (1928-2007) – alman bəstəkarı, dirijoru və musiqi nəzəriyyəcisi, müasir dövr incəsənətinin novatorlarından biri, 360-dan çox əsərin müəllifidir. O, elektron, serial və aleatorik musiqi sahəsində yeni ifadə vasitələri tapmışdır. Bəstəkarın ideyalarından biri-musiqini "nöqtəvi" şəkildə qəbul etmək, ümumi dramaturgiyadan deyil, əsərin hər bir anından zövq almaqdır. Bir çox əsərlərində aleatorikdan istifadə olunub.

O, ilk musiqi təhsilini Kölndə, sonralar Parisdə Olivier Messiaen və Bonn Universitetində Werner Meyer-Eppler'dən almış, sonralar Pierre Schaeffer'in "musique concrete" studiyasında çalışmışdır. Darmstadt məktəbinin aparıcı mütəxəssislərindən olan Stockhausenin bestələri və nəzəri fikirləri təkcə akademik musiqi deyil, həmçinin jazz və pop musiqi ilə məşğul olan musiqicilərə də təsir edir. İlk notlaşdırılmış və ifa edilmiş elektron musiqi əsərinin müəllifidir. 1960-ci illərdə, o, serial musiqi sahəsinin liderlərindən birinə çevrilmiş, eyni zamanda Amerikada yaranmış "təsadüfi" – aleatorik musiqini qəbul etmiş ilk avropa bəstəkarlarındandır.

Onun musiqi nəzəriyyəsinə aid bir çox esseleri "Die Reihe" alman jurnalında çap olunmuş, bir müddət həmin jurnalın redaktoru olmuşdur. 1963-cü ildə Kölndə "Yeni musiqi kursları"nın əsasını qoymuş və 1968-ci ilə qədər bədii rəhbəri olmuşdur. 1969-cu ildə ancaq bəstəkarın əsərlərinin, disk və kitablarının çapı ilə məşğul olan Stockhausen Verlag – şəxsi nəşriyyatını yaratmışdır.

Nino Jvania K.Stockhausen ilə birgə

40 ildən çox müddət ərzində Darmşdat Beynəlxalq Yeni musiqi yaz kurslarının fəal iştirakçısı olmuşdur. 1998-ci ildən etibarən her ilin yayında Kürtendə K. Stockhausen musiqisinin interpretasiyası və bəstəkarlıq üzrə Beynəlxalq kurslar keçirilmiş və bəstəkarın vəfatından sonra da keçirilməkdədir. Şəhər meydanlarından birinə onun adı verilmişdir.

Əsərləri: ansambl üçün – Kreuzspiel, Kontra-Punkte, "Elektron etüdlər I, II", Mikrofoniya – I, II, Telemusik (yapon musiqisindən götürülmüş sitatlar əsasında), Himnlər, "Zaman ölçüsü (Zeitmaße)", Gənclik mahnısı (Gesang der Jünglinge), Kontakte, Momente, Prozession, "Aus den sieben Tagen", Mantra, "Bürclər (Tierkreis)", "Səs. Günün 24 saatı (Klang)", Klavierstücke fortepiano pyesləri, Orkestr üçün Punkte, Gruppen (3 tərkib), Carre (4 tərkib), "Mixtur" (5 tərkib), "Trans", "İnorı", 7 operadan ibarət silsilə - "Licht. Die sieben Tage der Woche" (İşıq. Həftənin yeddi günü) və s.

Klavierstücke XIII ifa edilən zaman

Solo piano üçün "**Lucifer'in röyası və ya Klavierstück XIII**" (1981) ilk olaraq bas və piano üçün yazılmışdı. 35 dəqiqə ərzində səslənən Klavierstück "Həftənin 7 günü, İŞIQ" (LICHT, Die sieben Tage der Woche) heptalogiyasından ŞəNBƏ operasının I səhnəsidir. Lucifer obrazını eks etdirən bas-teatral funksiya daşıyır - səhnədə yerləşdirilən kürsüdə əyləşmiş vəziyyətdə yuxu görür. Əsas rol ise pianoçuya aiddir ki, Lucifer'in röyasına girərək onu cəlb etməyə çalışır. "Sona yaxın heyran olmuş Lucifer sadə melodiya eşidir – onu özündən uzaqlaşdırır – həzz alır – yenidən uzaqlaşır – yeniden özünü məftun etməyə imkan verir və sonda ölürlər." (K.Stockhausen)

Sonralar əsərin solo variantı yaranır, burada pianoçu müəyyən mənada Lucifer'in rolunu öz üzərinə götürür. Bu rol hər hansı bir tamaşaçı da kürsüdə əyləşib sanki röyasına məhz bu əsər gəlibmiş kimi oynaya bilər.

Euonymus 2/11/08

3 aprel 2011, saat 19.00

Dövlət Kamera və Orqan Musiqisi Zalı

I hissə

Alexander Wagendristel (*1965)   Dioscuri (2011)

Alban Berg (1885-1935)

7 frühe Lieder für Sopran und Ensemble (1905/08)

- 1.Nacht
- 2.Schilflied
- 3.Die Nachtigall
- 4.Traumgekrönt
- 5.Im Zimmer
- 6.Liebesode
- 7.Sommertage

Julia Purgina (*1980)

Euonymus 2/11/08 (2009/10)

tenor saksofon və ansambl üçün

II hissə

Gerard Grisey (1946-1998)

Périodes (1974)

Manuela Kerer (*1980)

Plas (2009)

violin və ansambl üçün Konsert

György Ligeti (1923-2006)

Kamera konserti (1969/70)

- I. Corrente
- II. Calmo, sostenuto
- III. Movimento preciso e meccanico
- IV. Presto

Ensemble Reconsil Wien (Avstriya)

solistlər Fəridə Məmmədova / soprano

Thomas Schön / saksafon

Bojidara Kouzmanova / violin

dirijor Roland Freisitzer

Gérard Grisey

Alexander Wagendristel (*1965) – Avstriya bəstəkarı və fleyta ifaçısı, Vyana Musiqi Universitetində fleyta üzrə Werner Tripp, bəstekarlıq üzrə Friedrich Neumann, Heinrich Gattermeyer və Erich Urbanner ilə məşğul olmuşdur. 1987-ci ildən "Vereinigte Bühnen Wien" orkestrində çalışır.

Əsərləri bir neçə beynəlxalq müsabiqələrdə, həmçinin Avstriya Mədəniyyət Nazirliyi, Vyana şəhəri, Theodor Körner Fondu və s. mükafatlara layiq görülmüşdür.

"Der Narr" operası 1995-ci ildə Schönbrunn Palace teatrında, piano konserti "TYPHON" 2002-ci ildə Wiener Konzerthaus`da, 2007-ci ildə

Honkonqda keçirilən Dünya Musiqi Festivalında (ISCM) səsləndirilmişdir. 2010-cu ildə Şanxayda keçirilən EXPO 2010 Avstriya pavilyonu üçün əsər sıfırı almışdır. Əsərəri bir çox ölkələrdə - Almaniya, İsvəçə, Çexiya, Macaristan, Makedoniya, İtaliya, Rusiya, Azərbaycan, Misir, AbŞ və s. - keçirilən festivallarda səsləndirilmişdir.

2003-cü ildə Roland Freisitzer və Thomas Heinisch ilə birgə "Reconsil" ansamblını yaratmışdır. Bu ansambl yeni müsiqinin ifasını qarşısına məqsəd qoyaraq 100-dən artıq əsərin premyerasını keçirmişdir.

Dioscuri (2011) kamera konsertidir, əsər 2 ansamblın ifası üçün yazılmış və "cori spezzati" texnikasının istifadəsi ilə ifa olunur. Əsərin adı yunan mifologiyasına əsaslanaraq qeyri-oxşar əkizlər Castor ve Pollux mənasındadır. **Dioscuri**nın forması iki müxtəlif xarakterli, lakin bir-biri ilə sıx bağlı olan fərdlərdən qaynaqlanır. 1-ci ansambl asta tempdən başlayaraq tezleşməyə doğru getdiyi halda, 2-ci ansamblda eks temp əsas təşkil edir. Hissələrin hər birində ansamblın istenilən aletinin solo funksiyası vardır.

Əsər Fərəc Qarayevə həsr olunub.

Alban Berg's 7 frühe Lieder für Sopran und Ensemble

(Soprano ve ansambl üçün 7 erkən mahnı, 1905-08) bəstəkarın erkən əsərlərindən biridir, onun hələ Arnold Schönberg ilə meşhurluğu zamanlarda və şübhəsiz ki, onun təsiri altında yazılmışdır. Bundan başqa bu əsərdə Gustav Mahler və Hugo Wolf, habelə Claude Debussy və hatta Richard Wagner təsiri də vardır. Əsər önce soprano və piano üçün yazılısa da, sonradan, 1928-ci ildə bəstəkar tərəfindən orkestrləşdirilmişdir (festivalda ifa edilən ansaml üçün versiyası - Roland Freisitzer) Əsərdəki hər mahnının metni müxtalif şairlərindir.

- 1.Nacht (*Gece*) - mətn Carl Hauptmann
  - 2.Schilflied (*Qamışlıq mahnisi*) - mətn Nikolaus Lenau
  - 3.Die Nachtigall (*Bülbül*) - mətn Theodor Storm
  - 4.Traumgekrönt (*Xəyalı taclanma*) - mətn Rainer Maria Rilke
  - 5.Im Zimmer (*Otaqda*) - mətn Johannes Schlaf
  - 6.Liebesode (*Heyat odası*) - mətn Otto Erich Hartleben
  - 7.Sommertage (*Yay günləri*) - mətn Paul Hohenberg

foto Maria Frosi

The image shows a page from a musical score for the piece "Nacht" by Carl Reinecke. The title "NACHT" is at the top center. Below it, the vocal part is labeled "Gesang" and the piano part is labeled "Klavier". The tempo is marked as "Sehr langsam" (Very slow). The score includes parts for Gesang (vocal), Klavier (piano), Bass (double bass), and Trompete (trumpet). The vocal line consists of short, melodic phrases. The piano part features harmonic chords and rhythmic patterns. The bass and trumpet parts provide harmonic support. The vocal part has lyrics in German, such as "Schlaf und Träume", "bis morgen", and "die Sonne". The piano part includes dynamic markings like "pp" (pianissimo) and "f" (fortissimo). The bass and trumpet parts also have their own dynamic markings.

Qara Qarayev
müasir musiqi festivali

Qara Qarayev IV müasir musiqi festivali

Julia Purgina (*1980) bəstəkar və viola ifaçısı. Vyanada viola üzrə prof. Klos və Berlində prof. Knörzer ilə, bəstəkarlıq üzrə Vyanada prof. Urbanner və prof. Czernowin ilə məşğul olmuş, təhsilini fərqlənme ilə bitirmişdir. Hal-hazırda prof. Eybl'ın rəhbərliyi ilə aleatorika mövzusunda doktorluq dissertasiyası üzərində çalışır.

Bir çox mükafat və təqaüdliyə layiq görülmüşdür: Theodor-Körner-Preis, Gustav-Mahler-Jugendorchester Stipendium, Viktor-Fohn Stipendium, Antonio-Salieri-Kompositionspreis, Youngsters of Art, Startstipendium (2009). 1999-2004-cü illər ərzində Avropa Gənclər İttifaqı orkestri və G.Mahler Gənclər Orkestrinin üzvü olmuş, 2004/07-ci illər ərzində Radio Simfonik Orkestrində çalışmışdır. 2007-ci ildən bu güne qədər müasir musiqinin təbliğçi və Vyanada müxtəlif orkestrlərdə (Volksoper, Niederösterreichische Tonkünstler, Wiener Kammerphilharmonie) ifaçılıqla məşğuldur. LUX ansamblının yaradıcılarından

biri, Ensemble Reconsil və jazz qrupu Studio Dan kimi kollektivlərinin üzvüdür. Solist kimi də fəaliyyət göstərir - Purgina 2011-ci ilde R.Freisitzer'in Viola Konsertinin Azərbaycandakı premyerasında çıxış etmişdir. Bir çox bəstəkarlar ona Viola konsertlərini hesr etmişlər. Əsərlərə bir çox ölkələrdə - Avstriya, Almaniya, İngiltərə, İtaliya, Finlandiya, Estoniya, Sloveniya, Bolqarıstan, Rusiya, Koreya və s. səslənmişdir.

Euonymus 2/11/08 (*Euonymus* latin dilindən tərcümədə yabanı gilas ağacı) əsəri tenor saksofon və ansambl üçün yazılmış, ilk dəfə 2009-cu ilin oktyabrında Thomas Schön və Ensemble Reconsil tərəfindən Roland Freisitzer'in rəhbərliyi altında səsləndirilmişdir. İki hissədən ibarət bu əsəri bəstəkar məşhur Amerika yazarı John Updike'ın eyni adlı şeirində təsirlənərək yazılmışdır. Bu şeiri müəllif ölümündən bir qədər önce qələmə almışdır. Yere düşən qırmızı yarpaqların kölgəsində - payiza və melanxolik əhval-ruhiyyəye uyğun olan şərə, ciyərlərini bulud kimi tutan xəstəliyi və xəstəliyin qəfəsə çevirdiyi evini yazar təsirli şəkildə təsvir edir. Yaşadığı bu sarsıntıları qələmə alarkən, yazar evinin pəncərələrindən gördüyü gözəl təbiət mənzərələrini de təsvir etməyi unutmur... Son isə yaxınlaşmaqdadır..

Pəncərəm deyir ki, yabanı gilas ağacı
Son ömrünü yaşayırındı.
Yarpaqlarını tökməzdən qabaq,
Tünd qırmızı rəngin içindədi.
Üzərini tünd kölgələr alıb.
Nəvelərimdən biri telefonuma
Səslim mesaj yollayıb
Səsi də böyüküb, qalınlaşıb.
Soyuq var, buludlar yığılıb səmaya.
Rentgen göstərib ağıcyərimi: pnevmoniya.
Evim indi qəfəs kimi dır,
dəli kimi pəncərədən pəncərəyə boylanıram.

Zamanın ömründən qopardığı buludlara baxıram.
Qızıl xəzanlı payız gözəldir,
Ala qarğalar, aq sinəli digər boz quşlar
Mövsüm olsa da isti diyarlara getmirlər nədənsə,
Səsleri gəlir, kolların arasından fırlayıb uçurlar.
Onları izləyirəm.
Yeni bu sondur? Bitemək birnəfəsə?
Gözləyin məni, mən burdayam, yarı sağ olsam da,
Sizi gözləyirəm...

(Tərcümə: Fərican Yaren)

Gerard Grisey (1946-1998) görkəmli fransız bəstəkarı, Paris Konservatoriyasında təhsil almışdır. Müellimləri O.Messiaen və Henri Dutilleux olmuşlar. G.Ligeti, K.Stochausen, I.Xenakis'ın Darmstadtda yeni musiqi kurslarının seminarlarında iştirakı onun bəstəkar kimi formallaşmasında həlledici rol oynamışdır.

70-ci illərdə genc həmkarları Tristan Murail, Roger Tessier və Michael Levinas ilə *L'Itinéraire* - spektral musiqinin əsasını qoyan qrup yaratmışdır (burada kompüter vasitəsilə ayrı-ayrı səslerin spektral tərkibi tədqiq olunaraq nəticədə alınan material əsərə daxil edilirdi). 1982-ci ildən həyatının sonuna qədər Fransa və ABŞ-da tədrisli məşğul olmuşdur. Əsərlərinin sayının az olmasına baxmayaraq parlaq yaradıcılıq üslubu ilə fərqlənir.

Əsərləri: Müxtəlif instrumental tərkiblər üçün "Les espaces acoustiques", 4 valtorna və orkestr üçün "Epilogue", 5 alet üçün "Talea", 4 zərb alətləri ifaçısı, 2 sintezator və kamerasız orkestri üçün "Le temps et l'écume", iki vokal və iki orkestr qrupu üçün "L'icône paradoxale", 2 zərb alətləri ifaçısı üçün "Stèle", soprano və 15 ifaçı üçün "Quatre chants pour franchir le seuil" və s.

Festivalda diqqətinizə təqdim ediləcək 7 ifaçı üçün yazılmış **Périodes** (1974) əsəri spektral musiqinin parlıq nümunələrinindəndir.

Manuela Kerer (*1980) 2007-ci ildə Milanda bəstəkarlıq üzrə təhsilini başa çatdırmışdır (prof. M. Lichtfuß və prof. A. Solbiati), bundan önce violin (2004), hüquq (2004) və psixologiya (2005) üzrə təhsil almışdır.

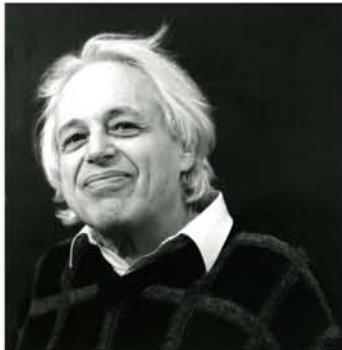
Bir çox mükafatlara, o cümlədən "avantgarde tirol 2007", "intellectually gifted - award" (Rotary Innsbruck), Avstriya bəstəkarlıq təqəbüdü (2008 və 2011), Innsbruck bəstəkarlıq mükafatı (2008), Kiçik opera üçün „Festival adevantgarde“, Münhen, "Scholarship Richard Wagner" (2009), "Walther-von-der-Vogelweide" (2009) və Theodor Körner Preis (2011) layiq görülmüşdür. 2009-cu ildə Avropa Komitəsi tərəfindən "Avropanın 100 gənc istedadi"ndan biri seçilmiş, 2010-cu ildə "Asiagofestival" və "Komponistenforum Mittersill" forumlarında Composer in residence statusunda olmuşdur.

Bəstəkarın yaradıcılığında orkestr və musiqili teatr üçün əsərlər, solo pyeslər, kamera və vokal musiqisindən "qeyri-mümkin aletlər"ə (elektrik diş fırçası, yumurta kəsən və s.) qədər yazılmış əsərlər vardır, o həmçinin uşaqlar üçün də musiqi yazar. Festivalda diqqətinizə təqdim olunacaq violin və ansambl üçün **Plas** Konserti 2011-ci ildə xüsusi olaraq Ensemble Reconsil üçün yazılmışdır.

György Ligeti (1923-2006) bəstəkar, mikopolifoniyanın yaradıcısı, rumın və macar xalq musiqisi, eləcə də Bartok yaradıcılığı bəstəkarın formallaşmasına böyük təsir edib. 50-ci illərin sonu, 60 -ci illərin əvvəllərində yazdığı əsərlərdə keşf etdiyi mikropolifoniyanın aktiv istifadə edir, həmin müddətdə statik sonorika texnikası və K.Stockhausen le birgə akademik elektron musiqi üzərində işləyir. 1963/65-ci illərdə yazdığı irihəcmli əsərlərdən biri – hiperdramatik *Requiem* onu geniş musiqi dairələrində tanır. 1975/77-ci illərdə absurd teatrının ideyası əsasında yazdığı *Le Grand Macabre* operasının musiqisindən S.Kubrik "2001; Kosmik odisseya" filimində istifadə etmişdir. 1980-ci illər yaradıcılığı neoromantizmə daha yaxındır. Son əsərlərdən biri – *Hamburg konserti* alman valtorna ifaçısı Mary Noyneker'ə həsr olunub.

Ligeti 50-ci illərdə Qərbdə yayımlmış bəzi bəstəkarlıq texnikalarını (serializm, aleatorika) təqnid edən ilklərdən olmuşdur. Tədqiqat əsərlərini A.Webern, P.Boulez və s. bəstəkarlar haqda yazılmışdır. Onun yaradıcılığına bütün dünyada festival və konfranslar, musiqişünas işləri həsr olunmuşdur. Bir çox mükafat və fəxri adlar almışdır.

Əsərləri: Rumın konserti, Aventures, Atmospheres, Monument, teatralaşmış "Yüz metronom üçün simfonik poema", Yeni macəra, Requiem, Lux Aeterna xor əsəri, Kamera konserti, fleyta, oboe və orkestr üçün ikili Konsert, Ramifications, Le Grand Macabre operası, Violin, valtorna və piano üçün Trio və s.

Kamera konserti (1969/70) bəstəkarın yaradıcılığında çox vacib əsərlərdən biridir. Dörd hissədən ibarət və çox özünəməxsus orijinal instrumental tərkibə malik olan Konsertdə mikropolifoniya texnikası özünün ən yüksək mərhələsinə çatdırılır. Hər birinin solo partiyası olan 13 alət üçün yazılmış bu virtuozi konsert əsəri "Die Reihe" ansamblı üçün yazılmışdır.

Bu əsərdə Ligeti'nin musiqiye getirdiyi yeniliklərin inkişafı özünü aydın göstərir. Konsertin III hissəsi 100 metronom üçün yazılmış Simfonik poemadan gelən ideyanın davamı hesab oluna bilər. Bəstəkarın poliritm, temp, metra olan marağı və onun musiqi mətni üzərindəki maksimal nəzarəti aydın əks olunur. Əsərin premyerası 1 oktyabr 1970-ci il, Berlində Fridrich Cerha'nın dirijorluğu ilə keçirilmişdir.

Elmi-nəzəri konfrans

4 aprel 2011, saat 10.00

Muzey Mərkəzi

Aparıcı Dr. Rauf Fərhadov (Rusiya)

Ülviyyə İmanova (Azərbaycan) "Qara Qarayev: XXI əsrden baxış"

Aleksandr İvaşkin (Böyük Britaniya) "00-ci illərin musiqisində maksi və mini"

Arina Krtska (Almaniya) "Karlheinz Stockhausen'in səs dünyasında "Gestalt" problemi"

Marianna Visotskaya (Rusiya) "Musiqidə intellektual problemlə dair"

Jerzy Stankiewicz (Polşa) "Krakov bəstəkarlarının yaradıcılığı avantgarde və romantizm arasında"

Nino Jvania (Gürcüstan) "Müasir fortepiano ifaçılığında bəzi prinsiplərə dair"

Jerzy Stankiewicz

Klangfarben und Lichtmusik

4 aprel 2011, saat 20.00

Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı

XX əsrin əvvəlində çəkilmiş filmlərə musiqi

Entr'acte (rejissor René Clair, 1924), musiqi **Erik Satie** (1924)

Lichtspiel op. 4 (rejissor Walter Ruttmann, 1927), musiqi **Sven-Ingo Koch "Barabande"** (2007)

Vormittagsspuk (rejissor Hans Richter, 1928), musiqi **Martin Smolka "Hats in the sky"** (2004)

un chien andalou (rejissor Luis Bunuel, Salvador Dalí, 1929), musiqi **Iris ter Schiphorst** (2010)

Entr'acte (rejissor René Clair), musiqi **Martin Smolka "En tractant"** (2008)

Studie Nr. 7 (rejissor Oscar Fischinger, 1930), musiqi **Johannes Brahms** "Macar rəqsi No. 5

Ensemble Ascolta (Almaniya)

Markus Schwind / tromba

Andrew Digby / trombon

Hubert Steiner / gitara, bas gitara

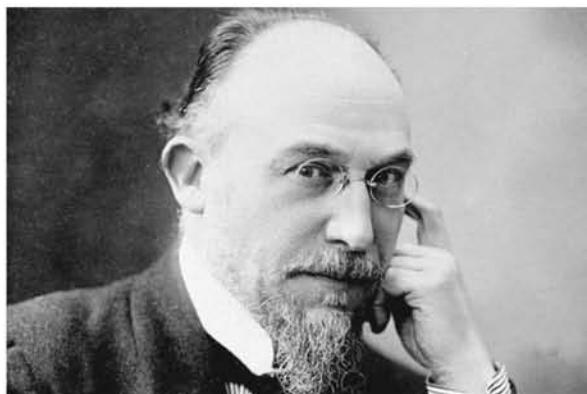
Martin Homann zərb alətləri

Boris Müller zərb alətləri

Florian Hoelscher piano, cembalo

Erik Borgir / violonçel

dirijor **Titus Engel**

Eric Satie

Qara Qarayev müasir musiqi festivalı

Klangfraben und Licht (Tembr və İşiq) layihəsi XX əsrin əvvəllərində lenta alınmış ekspressionist ruhlu eksperimental səssiz filmlərin yenidən "canlandırılması", onlar üçün müasir bəstəkarlar tərəfindən xüsusi musiqi yazılmasını ehtiva edir.

Adəten əsin əvvəlində çəkilmiş səssiz filmləri yalnız piano müşayiət edirdi. Bir çox zaman ümumiyyətlə bəstəkarlara müraciət eidiilmirdi.

Bu layihə ilk dəfə 2004-cü ildə Stuttqarda reallaşıb, o zaman layihədə iştirak edən və xüsusi sıfariş almış bəstəkarlar Cornelius Schwehr, Caspar Johannes Walter, Cathy Milliken, Martin Smolka və Gunter Lege idi. Sonradan bu işə yeni əsərləri ilə Olga Neuwirth, Bernd Thewes, Sven-Ingo Koch, Ludger Brümmer, Oliver Frick, və hətta Erik Satie və Johannes Brahms - onların əsərləri bu iş üçün işlənildi - da qoşuldu.

Bəstəkarlar 20-ci illərin avantgarde və ekspressionist ruhunda çəkilmiş filmlərə sadəcə musiqi yazmalı deyil, gözlərimiz önündə canlanan bu heyretamız və abstrakt tablolara adekvat musiqi dünyası yaratmalı idilər. Bu özünəməxsus dialoq vizual elementlərə indiki dövrümüzün yüksəkliyindən görünəcək və akustik ekvivalent və "tamamlayıcı" musiqi çəklində olmalı idi.

Seyr edacəyiniz kiçik metrajlı (3 dəqiqədən 17 dəqiqəyədək) bu filmlər böyük eksperimentalist sənətkarlar tərəfindən - dadistler Hans Richter, Oskar Fischinger, Viking Eggeling və Walter Ruttmann tərəfindən lenta alınıb. Bu filmləri seyr edən zaman ekranda mücərrəd kubistik-abstrakt "Rhythmus 23" (rejissor H. Richter) filmindən J. Brahms'in 5 sayılı Macar rəqsi ilə müşayiət olunan şəh və oynaq "Study No 7" (rejissor O. Fischeringer) filminədək rastlaşa bilərsiniz.

Bu layihə 2006-cı ilin Yanvarında ZDF/ARTE (İkinci alman Telekanalı) şirkəti tərəfindən Karlsruhe şəhərində çəkilmiş və eyni zamanda yeni əsərlərin yaranmasına da impuls vermişdir. Konsert şəklində layihə Almaniyanada bir çox festivallarda nümayiş etdirilmişdir.

"Klangfarben und Licht" layihəsinin ifası zamanı

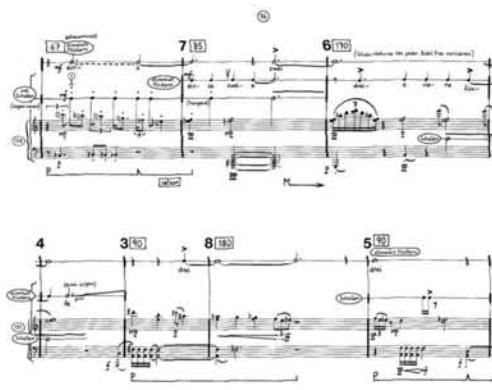
Karlheinz Stockhausen filminin təqdimatı

5 aprel 2011, saat 10.00

Muzey Mərkəzi

„Das Welttheater des Karlheinz Stockhausens (SAMSTAG aus LICHT)“
 ("Karlheinz Stockhausen'in dünya teatrı (İŞİQdan ŞƏNBƏ)"

Təqdimatçı Arina Krtska (Almaniya)

Şənbə opesasından bir parça,
 Klavierstück XIII (Lucifers Traum)

olmadığından bəşəriyyətin yaradılması ideyasının da Tanrılarının kosmolojik layihəsinin bir hissəsi olduğunu inkar edir.

Arina Krtska P.I.Çaykovski ad. Ukrayna Milli Musiqi Akademiyasını musiqişünas ixtisası üzre 1998-ci ildə bitirmiş, təhsilinin aspiranturada davam etdirmiştir (2006). Almaniyada elmi təcrübə məqsədi ilə 2001-ci ildə DAAD (Alman Akademik Mübadiə Xidmeti) və 2003/04-cü illerde Alfred Töpfer fondunun təqaüdüne layiq görülmüşdür, 2008-ci ildən sənətşünaslıq elmləri namızədi (mövzü - K.Stockhausen yaradıcı təfəkkürünün xüsusiyyətləri: serializm, musiqi zamanı, mediasia metodu, rəhbər N.A.Gerasimova-Persidskaya). Hazırda Köln Universitetinin doktorantı, müasir musiqi və K.Stockhausen yaradıcılığı haqqında bir çox məqalələrin müəllifidir, müasir musiqi haqqında mühəzirlərlə Ukrayna, Rusiya, İsviçrə və Almaniyada çıxışlar etmişdir.

Zamanla üz-üzə

5 aprel 2011, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Arnold Schönberg (1874 –1951)

Simli kvartet Nr. 2 op. 10 (1908)
soprano və simlilər versiyasında

1. Mäßig
2. Sehr rasch
3. Litanei. Langsam
4. Entrückung. Sehr langsam

II hissə

Toru Takemitsu (1930-1996)

Andrey Tarkovskinin xatirəsinə Nostalgia (1987)
violin və simli orkestr üçün

Aleksandr Raskatov (*1953)

Xenia (1991)

Qara Qarayev adına Dövlət Kamera Orkestri

dirijor **Vladimir Runçak** (Ukrayna)

Kaoko Amano / soprano (Avstriya)

Patricia Kopatchinskaja / violin (İsveçrə)

Toru Takemitsu

Qara Qarayev W müasir musiqisi festivalı

Arnold Schönberg (1874-1951) görkemli bəstəkar, dirijor, musiqişunas və rəssam, Yeni Vyana Məktəbinin və musiqidə dodekafoniya texnikasının əsasını qoymuşdur. Prussiya incəsanet akademiyasının professoru olmuş, hayatının bir hissəsini ABŞ-da yaşamış, Konservatoriyyada dərs demişdir. Yaratdığı bəstəkarlıq məktəbi etrafında A.Webern, A.Berg, J.Cage, E.Villas, H.Eisler, E.Krenek kimi musiqiçilər birleşmişdir. "Harmonielehre" - 1911-ci ildə Schönberg tərəfindən nəşr edilmiş ilk elmi işi olub, müasir bəstəkarlıq üçün yazılmış dərslikdir. "Üslub və ideya", "Harmonianın qurulş funksiyaları", "Bəstəkarlığın əsasları" və s. onun nəzəri əsərləridir. Schönberg'in rəsm əsərləri ekspressionist üslubda olaraq onun yaradıcılıq metodunun xarakteristikası kimi maraq kəsb edir. Dirijor kimi Berlin, Vyana, Amsterdam, London, St.Peterburq və s. şəhərlərdə çıxış etmişdir.

1907-ci ildə Schönberg Wagner və neoromantizm təsirindən çıxır və keskin şəkilde "sola" dönür: onun inkişafının yeni mərhəlesi bu zaman cıvarında yazılmış iki Simli Kvartet, Ballada op.12 və Kamera Simfoniyası ilə xarakterize olunur. Stefan George'un sözlərinə yazılmış 15 Gedichte aus Das Buch der hängenden Gärten əsəri onu tamamilə ekspressionistlərə yaxınlaşdırır. 1909-cu ildə yazılmış "Orkestr üçün 5 pyes"da ilk dəfə olaraq özünün yaratmış olduğu Klangfarbenmelodie, 1912-ci ildə A.Girrot'ın şeirlərinə yazılmış vokal-instrumental Pierrot Lunaire əsərində isə ilk dəfə olaraq Sprechstimme – vokal reçitasiyadan istifadə edir. 1920/23-cü ildə ilk dəfə dodekafoniyani "Serenada"da tətbiq edir. 1925-ci ildə Schönberg Berlin Ali Musiqi məktəbində Ferruccio Busoni'nin xəlefli olur, lakin Hitler çevrilisindən sonra vəzifəsindən uzaqlaşdırılmış Schönberg mühacirət etçəli olur. Bəstəkar həyatının son illərini ABŞ-da keçirir.

XX əsrin görkemli bəstəkarlarından B.Bartok, İ.Stravinski, S.Prokofyev, D.Şostakoviç, P.Hindemit və s. Schönberg musiqisi və təliminin təsiri altında dodekafon bəstəkarlıq texnikasına müraciət etmişdi.

Əsərləri: "Pelleas və Melizianda" simfonik poeması, Kamera simfoniyası, "Xoşbəxət əl" birpərdəli operası, 6 kiçik piano pyesi, 8 alet və qiraetçi üçün Pierrot Lunaire, "Fortepiano süütası", orkestr üçün Variasiyalar, Erwartung monodramı, simli kvartet və piano üçün "Napoleon Oda", 4 Simli kvartet, tamamlanmamış "Musa və Harun" operası və s.

Simli kvartet Nr. 2 (1908) 4 hissədən ibarət olan bu əsər bəstəkarın həyatının çox emosional bir dövrünə təsadüf edir. Əsərin III və IV hissələrin simli kvartet üçün bir qədər qəribədir, çünkü burada alman şairi Stefan George poeziyasına müraciət edilmiş, və bəstəkar sopranodan istifadə etmişdir.

Əsərin ilk üç hissəsində tonal-harmonik prinsiplər saxlanılır, hərçənd ki, bu da bəstəkarın ilk simli kvartetində olduğu kimi neoromantik dövrün çox genişlənmiş tonallığıdır. Birinci hissədə ənənəvi olaraq sonata forması saxlanılır. İkinci hissə scherzo olaraq özündə Vyanada o zaman çox məşhur olan "Ach du lieber Augustin" ("Ah sən əziz Augustin") mahnişini ehtiva edir. Əsərin dördüncü hissəsində ümumiyyətlə heç bir tonallıq olmayaraq bəstəkarın atolnallıq istiqamətində ilk eksperimenti sayla biler, hərçənd ki, əsər Fis-dur tonallığında bitir. Əsərin ilk ifası 21 dekabr 1908-ci ildə Rosé Quartet və Marie Gutheil-Schoder tərəfindən Vyanada baş vermişdir, sonralar bəstəkar əsərin soprano və simli orkestr üçün versiyasını da hazırlamışdı.

Əsərin son iki hissəsində istifadə olunan şerlər alman şairi Stefan Geoge tərəfindən 1907-ci ildə qələmə alınmış Der siebente Ring (Yedinci Üzük) poemasından götürülmüşdür.

"Mavi Avtoportret" 1910

Toru Takemitsu (1930-1996) yapon bəstəkarı və musiqişünası, müasir incəsənətinin təbliği ilə məşğul olan Cəmiyyətin (Dzikken Kobo - ustad emalatxanası) yaradıcılarından biri. İlk və yeganə müəllimi Müasir Musiqi Beynəlxalq Cəmiyyətinin yapon şöbəsinin rəhbəri Yasudzi Kiyöse idi. 1950-ci illərin ortalarından elektron musiqi ilə məşğul olmuş, yaradıcılığında Avropa və yapon mədəniyyətlərinin sintezinə çalışmışdır. Estetik dünyagörüşünün müəyyənləşməsində ona C. Debussy, A. Webern, E. Varez, A. Schönberg, O. Messiaen, J. Cage, ümumilikdə qərb musiqisinin böyük təsiri olmuş, yaradıcılığı İ. Stravinski tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Takemitsu bir çox tanınmış yapon rejissorlarının film və teatr tamaşalarına musiqi yazmışdır. Avropa və Amerikanın böyük bəstəkarları ilə (K. Stochausen, I. Xenakis, H. Holliger) yaradıcılıq əlaqələri mövcud olmuşdur. 1971-ci ildə İ. Stravinski ilə birgə Parisdə Beynəlxalq müasir musiqi həftəsinin aparıcı bəstəkarı seçilmişdir. Bir çox beynəlxalq mükafatlara (o cümlədən Glenn Gould Prize) layiq görülmüşdür.

Əsərləri: Simli orkestr üçün Requiem, Landscape, maqnitofon lenti üçün Water Music, piano və orkestr üçün Textures, 17 simli üçün The Dorian Horizon, yapon milli alətləri və orkestr üçün November Steps, Cross Talk, orkestr üçün Winter, Visions, Spirit garden, Twill by Twilight, In an autumn garden, A Flock descends into the Pentagonal Garden, Dreamtime, marimba və vibraphone üçün Rain Tree, violin dueti üçün Rocking Mirror Daybreak, piano və orkestr üçün Riverrun, piano üçün Rain Tree Sketch II və s.

Andrey Tarkovskinin xatirəsinə Nostalgia (1987) əsəri görkəmlı rus rejissor Andrey Tarkovskinin xatirəsinə yazılmışdır, əserin ismi rejissorun 1983-cü ildə lenta aldığı və onun yaradıcılığının üçün müstəsnə əhəmiyyət daşıyan "Nostalgia" filmindən götürülmüşdür.

Aleksandr Raskatov (*1953) rus bəstəkarı, Moskva Konservatoriyasını bəstəkarlıq (1978, A. Lemanın sinfi) üzrə bitirmiş, bundan sonra bir il və T. Xrennikov ilə məşğul olmuşdur. 1994-cü ildən mühacirət edərək Almaniyada yaşamış (2004-də Fransa) və Belaieff naşriyyatı ilə faal əməkdaşlıq etmişdir. 1990-ci ildə ABŞ-də Stetson Universitetinə və 1998-də Lockenhause Composer in residence statusunda dəvət almışdır. 1997-ci ildə Parisdə "Cite de la Musique" ustad dərslərində iştirak etmişdir. Raskatov musiqisi rus folkloru və kilsə musiqisi ilə six bağlıdır, bundan başqa bəstəkarın yaradıcılığına M. Musorqski və A. Webern estetikasının da böyük təsiri olmuşdur. Vokal əsərlərində rus şairləri A. Blok və İ. Brodskinin mətnlərindən istifadə olunur. 2010-cu ildə

Raskatovun "İt ürəyi" (librettosu M. Bulqakovun eyni isimli romanından götürülmüşdür) operasının Amsterdamda (Dutch National Opera) premièresi olmuşdur. Bu əsər sonradan London (English National Opera) və St. Peterburqdə (Mariinski Teatrı) sehnəyə qoyulmuşdur.

Əsərləri A. İvaşkin, G. Kremer, Y. Başmet, M. Perkasiy, C. Delangl, Netherlands Blazers Ensemble, Hilliard Ensemble, Schönberg Ensemble, Sabine Meyer Wind Ensemble, Beautiful Mountain Ensemble tərəfindən ifa edilmişdir.

Əsərləri: Oboi və 15 simli üçün Konsert, Stabat Mater, "66 sonet", violinçel və piano üçün "Dolce far niente", solo violinçel üçün Kyrie eleison, viola, violinçel və orkestr üçün "Miserere", piano və zərbilər üçün "Misteria brevis", simli kvartet "I will see a rose at the end of the path", klavesin və organ üçün Credo in Byzantium, viola və similişlər üçün Urlied, Sonnenuntergangslieder, soprano və ansambl üçün «In nomine» для сопрано и ансамбль, kamera orkestri üçün "Fünf Minuten aus dem Leben von W.A.M", "The Last Freedom", piano və similişlər üçün "Gens Extoris" və s., bir çox filmlərə yazılmış musiqinin müəllifidir.

Xenia (1991) əsəri kamera orkestri üçün yazılmış və qeyri-adi tərkibə malik əsərdir.

Heavy Metal

6 aprel, 2011, saat 16.00

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi

Bernhard Lang (*1957)

Schrift 1.2 (1998)

Kaija Saariaho (*1952)

Laconisme de l'aisle (1982)
fleyta və elektron musiqi

Gerald Eckert (*1960)

Klangräume II (1991/2000)
piccolo və musiqi mərkəzi

Salvatore Sciarrino (*1947)

All'aure in una lontananza (1977)

Türkər Qasımzadə (*1988)

Erin Lesser üçün solo (2010)

Gordon Kampe (*1976)

Heavy Metal (2008)

Bruno Maderna (1920-1973)

Musica su due dimensioni (1958)
fleyta və musiqi mərkəzi

Georg Friedrich Haas (*1953)

Finale (2004)

Beatrix Wagner / fleyta solo (Almaniya)
Gerald Eckert / səs rejissoru (Almaniya)

Kaija Saariaho

Bernhard Lang (*1957) Avstriya bəstəkarı, eksperimental və avangarde məktəbin nümayəndəsi. Müsiqi təhsilini Linz Konservatoriyasında başlamış, Graz Universiteti, sonralar isə Karl-Franzens, Müsiqi və Dram İncəsənəti Universitetində davam etdirmişdir. Bəstəkarlıqla yanaşı piano, felsefə, germanistika, harmoniya və kompüter musiqisi ilə məşğul olmuşdur. Müellimləri A. Dobrowolsky və Gösta Neuwirth olmuşdur.

1977/81-ci illər ərzində müxtəlif Jazz qrupları ("Erich Zann Septett") ilə çalışmış, 1988-ci ildən Graz Universitetində bəstəkarlıqdan dərs deyir. Bu zamandan etibarən microtonal müsiqi texnikası ilə eksperimentlər aparır, 2006-cı ildə keçirilən Mozart ilə festivali üçün yazdığı *I Hate Mozart* operası onu tanımışdır. *Monadology II* əsəri ilk dəfə 2008-ci ildə Edinburgh Beynəlxalq Festivalında səslənmişdir. Mütəmadi olaraq müxtəlif sahnələrdə, Steirische Herbst Festival, Moskva Alternativ Festivalı, Moscow Modern Festival, Biennale Hannover, Tage Absoluter Musik Allentsteig, Klangarten, Darmstädter Ferienkurse, Salzburger Festival, Wien Modern kimi festivallarda əsərləri ifa olunur.

Əsərləri: Differenz/Wiederholung adı altında birləşmiş 30 pyes, "I Hate Mozart" operası, *Monadology II*, "The Old Man from the Mountain" operası, 12 *Monadologie*, Simli Quartet və s.

Schrift 1.2 (1998) əsərində fleyta ifaçısının səsi alətin geniş imkanı diapazonuna əlavə lay kimi artırılır. Səsin yaratdığı coxsayılı dəyişikliklər virtuoz təkrar vasitəsilə özünü ifadə edir. Bir neçə laydan ibarət melodik təbəqə daxili mürəkkəblikdən xəber verir, glissando və mikrotonal dəyişikləri səsləndirmek üçün ifa zamanı yaranan nefəs alınıb-verilməsi, bu zamanı yaranan səsler ifaya demək olar ki, teatral aspect göstərir.

Kaija Saariaho (*1952) Finlandiya bəstəkarı. XX əsrin sonu, XXI əsrin əvvəllerinin aparıcı bəstəkarlarından biri. İncəsənət və Dizayn Universitetində təhsil almışdır. 1976/81-ci illərdə Sibelius Akademiyasında Paavo Heininen'in, sonradan isə Freiburg Musikhochschule'da Brian Ferneyhough və Klaus Huber'in sinfində təhsilini davam etdirmiş, Parisdə IRCAM mərkəzində tədqiqat aparmışdır. 80-ci illərdə bir çox nüfuzlu mükafatlar qazanmışdır: *Kranichsteiner Prize* (1986), *Prix Italia* (1988), *Ars Electronica* (1987/88). 90-ci illərdə bəstəkarın əsərləri daha çox səslənməyə başlayır və müasir müsiqi sahəsində tanınan bəstəkarlar sırasına daxil olur. 1991-ci ildə Finlandiya Milli Baletinin sifarişi ilə *The Earth* əsərini yazır.

1997/98-ci illərdə Sibelius Akademiyasında bestəkarlıqdan dərs demişdir. 2000-ci il Salzburg Festivalında ilk operası *L'amour de loin* sahnələşdirilir. Bu dövrə *Nordic Council Music Prize* və *Swedish Rolf Schock* mükafatlarına layiq görülmüşdür. 2-ci operası *Adriana Mater* 2006-ci ildə Paris Milli Operasının sifarişi ilə yazılmışdır. Son operası *Emilia* daxil olmaqla hər üç əsərin librettosu Amin Maalouf'a aiddir. 2008-ci ildə Amerikada keçirilən linin müsici müükafatına, 2011-ci ildə ən yaxşı opera nominasiyasında *Grammy* mükafatına layiq görülmüşdür.

Laconisme de l'aisle (1982) Əsərin yazılışı dövrde K.Saariaho Parisə gelmiş və kompüter musiqisi ilə məşğul olmağa başlamışdır. Əsər IRCAM studiyasında hazırlanmış *Vers le Blanc* əsəri ilə eyni zamanda yazılımış əlyazma şəklindədir. Əsər fleyta ifaçısının mətni ilə başlayır. Tembr və səs tonunun növbələşməsi ilə əmələ gələn gərgin atmosfer prinsipi bəstəkarın sonrakı əsərlərində də təsadüf olunur. Saariaho bu metodu müxtəlif müsiqi formalarına tətbiq etməyi qarşısına məqsəd qoymuşdu.

Gerald Eckert (*1960) – alman bəstəkarı, violonçel ifaçısı və rəssamı. Nürnberg Konservatoriyasında əvvəl violonçel və dirijorluq, sonradan Essendə elektron müsiqi ixtisası üzrə (Nicolaus A. Huber və Walter Zimmermann) dərs almış, James Dillon, Brian Ferneyhough və Jonathan Harvey'in bəstəkarlıq kurslarında iştirak etmişdir. 2000/02-də Darmstadtda mühazirələr oxumuş, 2006-ci ildə İsveçrədə composer in residence statusunda olmuşdur. 2008-ci ildə Berlin İncəsənət Akademiyası ilə birgə "Xor, rəqs, ansambl, video və elektronika" layihəsini hazırlanmışdır.

Bir çox mükafatlar qalibidir: Luigi-Russolo-Prize '93, Gulbenkian-Prize '93, NDR-Prize '94, Kranichstein-Prize '96, "Biennale Hannover" '97 bəstəkarlıq müsabiqəsi qalibi, "S. Martirano müsabiqəsi" ABŞ, 2003, Bourges I müükafatı' 2003, Wiener 2006, Los Angeles 2010 təqaüdü və s.

Əsərləri: "Aisthanómenon", "Klangräume", "Anachóresis A", "Aphei", "In Sich Ohne Ausweg", "... stehen auch immer leerer ...", "Diaphane", "Nem", "Nachtschwebe", "Bruchstücke...erstarret Lot", violonçel və ansambl üçün "Nôéma", "Ogives", "Aufbrüche – Verwerfungen", "Schächte - les nuages d'automne", "vom Innen - Körnung", "... des Säglichen Zeit ...", "7 Nen", "pfadlos die Nacht", "2 Interferenz", "Nacht einer Zeit", "Inscriften", "Aube", "Prisma - du fond d'un naufrage", "Studie über Nelly Sachs", "Tratto" və s.

Klangräume II (1991/2000) Əsərin əsas bəstələnmə aspekti alətin elektron müsiqi ilə birgə işlənərək „imtahan“ olunması və qrafika ilə səsin/tembrin birləşməsindədir. Məqsəd qrafik düzümlə səsin vahid uzlaşmaya getirilməsi idi. Bununla bərabər qrafikaya estetik məna verilmişdi.

Salvatore Sciarrino (*1947) – italyan bəstəkarı, Milan, Florensiya və Romada Antonino Titone, Turi Belfiore, Franco Evangelisti'dan dərs almışdır. L.Nono'nun assistenti olmuş, 1977/82-ci illerde Milan Konservatoriyasında dərs demiş, 1987/91-ci illerde Boloniya şəhər teatrına rəhbərlik etmiş, Lectura Dantis (1986) tamaşaşına musiqi yazmışdır. Əsərləri arasında kamera musiqisi üstünlük təşkil edir, opera və teatral musiqinini müəllifidir.

Bir çox mükafatlar – Guido Monaco (1972), Cassadó, IGMN və Dallapiccola (1974), Anno discografico (1979), Psacaropoulos (1983), Abbati (1983) və Premio Italia (1984) qazanmış, Santa – Cecilia Milli Akademiyasının üzvü olmuşdur. Teləbələri arasında Francesco Filidei, Lucia Ronchetti, Fabrizio De Rossi Rei, Maurizio Pisati'nin adlarını çəkmək olar.

Əsərləri: Birpərdəli opera "Amore e Psiche", Sei Capricci, Aspern Suite, Che sai guardiano della notte?, Cailles en sarcophage operası, Introduzione all'oscuro, Efebo con radio, Hermes, Lohengrin, Omaggio a Burri, Luci mie traditrici operası, Septième Quator à cordes, Macbeth, Da Gelo a Gelo və s.

All'aure in una lontananza (1977) "All'aure in una lontananza" - „Fabricca degli incantesimi“ silsiləsinin ilk pyesidir. Əsərin adı Cavalier Marino'nun sonetində götürülmüşdür. Əsər Capri'de olduğu müddədəki melanxolik günlərdən birində yazılmaya başlanıb. Nəticə etibarı ilə elegiya xarakterli, özündə lirizmlə bərabər narahatlığı da birləşdirən əsərin yaranmasına getirib çıxarır. Minimal intensivlik zamanında istənilen dəyişikliyin izlenməsi mümkün olduğundan, bəstəkar bu prinsipə riayət edərək fəlsəfi mənəni aqmağa çalışmışdır.

Türkər Qasimzadə (*1988) Bakı Musiqi Akademiyasının bəstəkarlıq fakültəsini bitirmiş, hazırda təhsilini Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə New York şəhərində yerləşən "Manhattan School of Music"də, Dr. Reiko Fuetting'in studiyasında davam etdirməkdədir. P.I.Çaykovski adı. Moskva Dövlət Konservatoriyası təşkil etdiyi Genç Bəstəkarların V Beynəlxalq "Büllur Kamerton" və New York şəhərində keçirilən "Jordan Berk Memorial Prize" müsabiqələrinin qalibi, Melburn şəhərində keçirilən "Fəzada Davamlılığın Nadir Formaları" gənc bəstəkarlar müsabiqəsinin başlıca mükafatına layiq görülmüşdür. Daşkənd şəhərində keçirilən "Omnibus Laboratorium", Litvada keçirilən gənc bəstəkarların beynəlxalq "Druskininkai" və s. beynəlxalq festivallarının iştirakçısı.

Erin Lesser üçün solo (2010) Əsər New York şəhərində yazılmış, onun ilk ifaçısı, fleytist Erin Lesser'ə ithaf olunmuşdur. "Yox olma"nın fəlsəfi, vizual, səs həllərinin verilməsi bu əsərin önemli məqsədlərindən biridir. Celaləddin Ruminin təbirinə, "Kədərlənmə, hər itirdiyin nəsnə başqa formada yena peydə olur".

Gordon Kampe (*1976) bəstəkarlıq üzrə Rostock Konservatoriyasını bitirmiş (2000, Hans-Joachim Hespos və Adriana Hölszky), sonra təhsilini Essende davam etdirmişdir (Nicolaus A. Huber). Əsərlərində xüsusi tərəfənən istifadə edilir.

Heavy Metal (2008) Bu əsərdə aparıcı enerji axını müəyyən mərkəzdə birləşir. Ziddiyətli işaretlənmə diqqəti cəlb edir: *fff* əsər boyu maksimal səslənməyə getirib çıxarır, müvafiq olaraq *prestissimo* mümkün qədər tez temple ifanı tələb edir. Bütün burlarla yanaşı, ifaçının danışq mətni əsəri ehətə edən şəbəkə yaratmış olur. Burada Arnold Schoenberg'in *Pierrot Lunaire* monodramından bir parça və Mozart'ın bəzi əsərlərindən istifadə olunaraq yaradıcılıq məhsulunun nəticəsi olan kollaj yaranmış olur.

Georg Friedrich Haas (*1953) Avstriya bəstəkarı, Graz Konservatoriyasında Gösta Neuwirth və Ivan Eröd'la bəstəkarlıq üzrə maşqul olmuş, sonradan təhsilini Vyana Konservatoriyasında Friedrich Cerha'nın sinfində davam etdirmişdir. 1978-ci ildən Graz Konservatoriyasında analiz, müasir musiqi texnikaları, microtonal musiqi fənnlərindən dərs deyir. 2005-ci ildən Bazel Konservatoriyasında mütəmadi olaraq mühazirələrlə çıxış edir. Bir çox beynəlxalq mükafatlara layiq görülmüşdür.

Haas üslubu mikropolifoniya, mikrointerval və oberton sırasından istifadəyə görə G.Ligeti'ya yaxındır. Əsərləri müxtəlif festivalların programlarında daxil olunmuşdur: Wien Modern, Huddersfield Festival, Venice Biennale, Festival d'Automne (Paris), Darmstädt Ferienkurse və s. O, "Die andere Seite" isimli Graz bəstəkarlar qrupunun yaradıcısı və üzvüdür. Haas musiqi nəzəriyyəcisi kimi də fəaliyyət göstərir, o Luigi Nono, Ivan Wysznegradski, Alois Haba və Pierre Boulez haqda məqalələrin müəllifidir.

Finale (2004) Əsər ARD Musiqi Müsabiqəsi üçün yazılmış, səslenmə baxımından maksimal ziddiyətlər üzərində qurulmuşdur. Tez-tez rast gəlinən motiv tekrarlanması qruplaşaraq tədricən və çox az sezikləbiləcək dərəcədə dəyişikliyə uğrayır, sonda səslenən ifadəli melodiyalar mexaniki inkişafə əks qütb yaradır.

Patricia +

6 aprel 2011, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filamoniyası

Jorge Sanchez Chiong (*1969)	Crin (1996-97)
Sofia Gubaidulina (*1931)	Kəndirbaz (1993)
György Kurtág (*1926)	Signs, games and messages (1989)
Boris Yoffe (*1968)	Esse
Fərəc Qarayev (*1943)	Siz hələ sağıınızmı, cənab Nazir? (2001)
John Cage (1912-1992)	Altı melodiya (1950)
Viktor Yekimovski (*1947)	Pasxa adasının son bütü
Pavel Karmanov (*1970)	Günəşli Şəhər (2011)

Patricia Kopatchinskaja / violin solo / campanelli (İsveçrə)

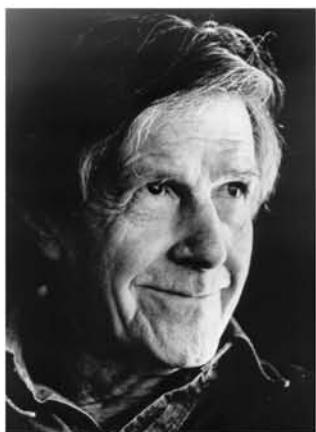
Nino Jvania / piano (Gürcüstan)

Aleksandr Perepelitsa / piano / vibrafon /campanelli (Ukrayna)

Marianna Visotskaya / piano (Rusiya)

Osman Eyyublu / piano / violin (Azərbaycan)

Şəfiq Təhmasib / piano (Azərbaycan)

John Cage

Jorge Sanchez Chiong (*1969) bəstəkar, Venesuellada doğulmuş, 1988-ci ildən Vyanada yaşayır, Francis Burt və Michael Jarrell'dən bəstəkarlıq dərsleri almış, bir çox vacib müasir musiqi kollektivləri üçün əsərlər yaratmışdır. Xüsusi olaraq bəstəkarın diqqətində eksperimental teatr, video sənəti, rəqs və elektron musiqi durur, yadıcılığında Latin Amerikası kultürünün təsiri də vardır..

Sofia Gubaidulina (*1931) rus-tatar bəstəkarı, 1960/80-ci illər sovet avangardının aparıcı simalarından biri, A.Schnitte ve E.Denisov ilə birgə sovet bəstəkarlarının rəmzi avanqard "Üçlüyüne" daxil idi, Kazan və Moskva Konservatoriyasında təhsil almış (D.Şostakoviç, Y.Şaporin, V.Şebalinin sinfi), 1969/70-ci illərde Moskvada Skryabin adına "Elektron musiqisi təcrübə mərkəzi"ndə çalışmışdır. Gudabidulina akademik musiqi ilə yanaşı müxtəlif kinostudiyalarda da əməkdaşlıq etmiş, bir çox filmə musiqi yazmışdır ("Mauqli" animasiya filmi daxil olmaqla). 1975-ci ildə "Astreya" ansamblı ilə çıxış etmişdir.

1991-ci ildən Almaniyyaya mühacirət etmişdir, Berlin İncəsənet Akademiyasının fəxri üzvü, İsvəç Kral musiqi Akademiyasının üzvü, Kusevitskiler adına mükafat (ABŞ), Heidelberg qadın bəstəkarlar Beynəlxalq festivalı mükafatı, Rusiya Dövlət mükafatı, İmperator mükafatı (Yaponiya), "İncil və mədəniyyət" Fondu mükafatı (Almaniya), Goethe medalı (Almaniya), "Silenzio" mükafatı (Moskva), "Living Composer - 2003" (Fransa), "Triumf" mükafatı sahibidir.

2000-ci ildə I.S.Bach'ın vəfatının 250 illiyi ilə əlaqədar sifarişlə "Страсти по Иоанну" əsərini yazmışdır. Əsərləri: "Memphis gecəsi" kantatası, Alliliuya, Vivente-non vivente, 5 etüd, Fatseliya vocal silsiləsi, Rübəyət kantatası (Xaqani, Hafiz və Xəyyamin sözlərinə), De profundis, Offertorium və In Tempus Praesens - violin konsertləri, Zamanın düzümü simfoniyası, Kvaternion və s.

Boris Yoffe (*1968) bəstəkar, violin ifaçısı, dirijor, musiqi tənqidçisi, violin ixtisası üzrə Leningrad Konservatoriyasını (1990), bəstəkarlıq üzrə Tel-Əliv Musiqi Akademiyasını bitirmiş, sonralar W.Rihm'dən dərs almışdır. Kamera və vokal əsərlərin, «Rabbi və onun oğlunun hekayəsi» və "Ester" operalarının, "Kvartetlər kitabı"nın müəllifidir. Əsərləri P.Kopatchinskaja, S.Gabbett, Musica Nova ansamblı tərafından Avropa, Amerika, İsraildə ifa olunmuşdur. 2000-ci ildə Bavariya Akademiyası mükafatı almışdır. Məqalələrindən "Mozart və felsefənin əsası", "Musiqi semantikasının nəzəriyyəsi haqda təklif və suallar", "Not yazısının ziyanı haqda" adlarını çəkmək olar.

Əsərləri: à la recherche du Cygne, Aus dem Hohelied, Symphonie, Angelus novus, Psalm 19, Caprichos, Speech, xalq mahnıları işlənmələri, 16 pyes, Aria, Romans, uşaqlar üçün pyeslər, Nachtmusik, Esse, Violin və orkestr üçün Motet (P.Kopatchinskaja'nın təklifi ilə), Sonata Ricercata və s.

György Kurtág (*1926) macar bəstəkarı, Budapest Musiqi Akademiyasını bitirmiştir. 1957/58-ci illerde Parisde O.Messiaen və D.Milhaud dan dərs almışdır. 1967/86-ci illerde Budapest Musiqi Akademiyasında dərs demişdir. Teləbələri arasında András Schiff və Zoltán Kocsis'in adını çəkmək olar. 1993/95-ci illerde Berlində, 1995 /96-ci illərdə Vyanada işləmişdir. Bəstəkar yaradıcılığında bir çox ədəbi mətnlərə müraciət etmişdir – Kafka, Beckett, Sappho, Blok, Ahmatova, A.Yojef, J.Pilinszky və s.

Kossuth mükafatı laureati (1973, 1996), Ədəbiyyat və incəsənat ordenli, Bavariya və Berlin Akademiyası üzvü, Haaqa Kral Konservatoriyanın fəxri professoru, Avstriya Dövlət mükafatçısı, E.Simens mükafatçısı, Avstriya Respublikasının fəxri vətəndaşıdır.

Əsərləri: Simli və nəfesli alətlər üçün Kvartetlər, piano üçün 8 pyes, 4 Capriccio, Splinters, Bagatelles, Omaggio a Luigi Nono, 7 Volumes, piano və violonçel üçün İkili konsert, piano və kameralorkestri üçün "... quasi una fantasia ...", soprano və ansambl üçün Messages of the Late R. V. Troussova (sözləri Rimma Daloş), Concertante, bir çox yazarların sözlərinə mahniları.

John Cage (1912-1992) Amerika bəstəkarı, filosofu, şairi, musiqi nəzəriyyəcisi və artisti, ideyaları XX əsr incəsənetində böyük əvvəlilik gətirmişdir. Los-Angeles və Avropada təhsil almışdır (A.Schönberg, H. Cowell). Yaradıcılığı bir çox mübahisələrə səbəb olmuşdur, xüsusilə musiqidə təsadüflik - aleatorikadan istifadəyə böyük təsir göstərmüşdir. Bəstəkar tabietin daxili struktura malik olmasına əsas tutan hinduizm və dzen-buddizm ideyalarından ilham almış və nəticədə "sakitlik, səs-küy" elementlərini (elektronika və aleatorika) musiqiyə gətirmiş, qeyri-musiqi alətlərinən alınan səslənmələr əsasında əsərlər yaratmışdır.

1938-ci ildə hazırlanmış piano səslənməsini keşf etmiş, 1950-ci ildən aleatorika ilə məşgül olmağa başlamış, ilk dəfə olaraq sistem şəklində istifadə edərək əsərin əsas prinsipinə çevirmiştir. Bəstəkarın 1952-ci ildə dünyaya gətirdiyi 4'33" əsəri ümumiyyətlə musiqi təfəkküründə çevrilmiş etmişdir.

Ədəbi əsərlərindən - "Susmaq", "Bazar ertəsindən bir il sonra", "Quşlar üçün" bəstəkarın ideyalarını eks etdirir.

Görüş.Muğam+

7 aprel 2011, saat 16.00

Dövlət Kamera və Orqan Zalı

Xeyyam Mirzəzadə (*1935)

Dämmerung (2003)
bas klarnet solo

Firudin Allahverdi (*1980)

Starvation (2009)
bas karnet, violin və violonçel üçün

İsmayıł Hacıbəyov (1949-2006)

İstək (1998)
fleyta, violin və piano üçün

Olep Felzer (1939-1998)

Vestige (1993)
klarnet, violin və piano üçün

Rəhile Həsənova (*1951)

Çeşmə silsiləsindən iki pyes

Vasif Allahverdiyev (*1963)

Qarabağ balladası (2000)
tar solo

Rüfət Xəlilov (*1974)

Erwartung (2008)
6 ifaçı üçün

Con tempo ansamblı (Azerbaycan)

Elman Mustafayev / fleyta

Nizami Zeynalov / klarnet, bas klarnet

Sahib Paşayev / tar

Samir Əsədov / violin

Georgi İmanov / violonçel

Zakir Əsədov / piano

Bu konsertin konsepsiyası

musiqişünas **Cahangir Səlimxanova** məxsusdur

İsmayıł Hacıbəyov

Xeyyam Mirzəzadə (*1935) Qara Qarayevin ilk mezunlarındandır. 50 ilə yaxın Azərbaycan Dövlət Konservatoriyanın (Bakı Musiqi Akademiyası) bəstəkarlıq kafedrasında professor vəzifəsində çalışıb, 1969-1982-ci illərdə kafedraya rəhbərlik edib. X.Mirzəzadə 40 qədər bəstəkar yetişdirib. Artıq on ildir ki, Tehranin "Daneşgahe Hüner" Universitetində bəstəkarlıqdan dərs deyir. Bir sıra xarici ölkələrdə ustad dərsləri verib.

Bəstəkarların Ümumittifaq müsabiqəsinin laureatı (1963), Azərbaycan Lenin komsomolu mükafatı laureatı (1970), iki dəfə Respublika Dövlət Mükafatı laureatı (1975, 1986), Azərbaycanın xalq artistidir (1987). "Şöhrət" ordeni (2000) və Y.Məmmədəliyev adına medal ilə təltif edilib. X.Mirzəzadə 1957-ci ildən 2007-ci ilə kimi Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü olub. Beynəlxalq məqsədə rəğbət qazanmış bir çox simfonik, kameralı əsərlərinin müəllifidir.

Dämmerung (Quruba doğru, 2003) əsəri solo bas klarnet üçün yazılmışdır.

Firudin Allahverdi (*1980) Bakı Musiqi Akademiyasını bakalavr (prof. X. Mirzəzadənin sinfi, 2003) və magistr (dosent N. Mırışlinin sinfi, 2007) pillələri üzrə bitirmişdir. Müxtəlif müsabiqələrin iştirakçısı və qalibi – "Gənclər mükafatı", 2002, 2006; "Sərhəd qoşunları: dünən, bu gün, sabah" müsabiqəsi (I mükafat), 2002; "İlin ən yaxşı kameralı müsabiqə bəstəkarı", 2005 – olmuşdur. 2008-ci ilin avqust ayında İsvəçrədə gənc bəstəkarlar arasında keçirilən IV Beynəlxalq müsabiqəde (pre-Art) Firudin Allahverdi "Paradoxes" əsəri ile müsabiqədə birinci yeri tutaraq müsabiqənin əsas mükafatına layiq görülmüşdür. Xarici ölkələrdə keçirilən bir sıra ustad dərslerinin (Stockhausen courses, 2006, Almaniya; Omnibus-laboratorium, 2007, Özbəkistan) iştirakçısı olmuşdur. Əsərləri Azərbaycan, Gürçistan, İran, Türkiye, Rusiya, Özbəkistan, Almaniya, İsvəçrə, Ukrayna, Polşa, İtaliyada müxtəlif festival və konsertlərdə ifa olunub. Bəstəkar həm də gözel tar ifaçısidir.

Əsas əsərləri: 3 ansambl və zərb alətləri üçün "Çayxana", 8 alet üçün "Açarlar və Qapılar", Eastern Divertimento, Simli Kvartet, "12 ifaci ucun Musiqi", klarnet, 4 ifaçı üçün "Təfsir" violonçel solo "Tonyukuk bunu dedi...", 5 alet üçün "Üç badam bir qoz", tromba, zərb alətləri və simli orkestr üçün "Bütüleşmənin mexanizmi" və s., bundan başqa bir çox tamaşa və filmlərə də musiqi yazmışdır.

Starvation (Acliq, 2009) Əsərin yazılışmasının əsas səbəbi dünyadaki açlıq probleminə diqqət çəkmekdir: "BMT hesabatlarına göre dünyada 1 milyarda yaxın insan açlıq içərisindədir. Bu məlumatı "büttövlükdə bir xəber" şəklində deyil, ayri-ayrılıqla 1 milyarda yaxın xəber kimi anlamaq lazımdır." Əsər 2009-cu ildə Norveçin Bergen şəhərində İnsan hüquqları müdafiəçilərinə verilən Rafto Mükafatının təqdimetmə mərasimində yerli BİT20 ansamblı tərəfindən ilk dəfə ifa olunmuşdur.

İsmayıllı Hacıbəyov (1949-2006) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyanı prof. Qara Qarayevin sinfi üzrə 1972-ci ildə bitirib. 1974-cü ildə aspiranturada təhsilini tamamlayıb. Həmin ildən ömrünün sonuna dek ADK-nın bəstəkarlıq kafedrasında dərs deyib (1999-cu ildən professor). 2003-2005-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının bədii rəhbəri vəzifəsində çalışıb. "Humay-1994" mükafatının laureatı, Azərbaycanın Əməkdar incəsənət xadımı olub. Əsərləri Rusiya, Almaniya, Çexoslovakiya, Yuqoslaviya, İsvəçrə, Ruminiya və s. ölkələrdə ləyaqətlə Azərbaycanı təmsil edib. Boyakarlıq lövhələrinin, bədii-publisistik məqalələrinin müəllifi kimi tanınır.

Əsas əsərləri: "Füruze" operası, BSO üçün Uvertüra, violino, violonçel və simfonik orkestr üçün ikili konsert, fp. və simfonik orkestr üçün "Cəngi", Andersen nağıllarının motivləri əsasında "Uşaq səhneleri", "Naxışlar" fantaziya-feeriyası, kameralı orkestri üçün Konsertino; "Memorial" kantatası (İ.Stravinski xatirəsinə ithaf), L.Tolstoyun şeirlərinə 2 a cappella xor, Nəsiminin şeirlərinə 6 a cappella xor pyesi, oktet üçün Divertimento, fp. üçün: "Watteau ruhunda eskizlər", "Albomdan səhifələr" sütəsi, "Üç idilliyya"; "Bahar" (S.Vurgunun şeirlərinə), "Yalvarışlar" (Dante və F. von Hausenin şeirlərinə) vokal silsilələri, A.Puşkinin, S.Yeseninin şeirlərinə romanslar.

Iştək (1998) fleyta, klarnet və piano üçün neoklassik üslubda yazılmış əsərdir.

Qara Qarayev W müasir musiqisi festivalı

Oleq Felzer (1939-1998) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını 1966-cı ildə prof. Cövdət Hacıyevin sinfi üzrə bitirib. Həmin ildən ADK-nın nəzəriyyə kafedrasında çalışmağa başlayıb. Diplom işi – nafəs alətləri kvinteti və simli aletlərin tam heyəti üçün kamera simfoniyası Azərbaycanda belə heyət üçün yazılmış ilk əsərdir. 70-ci illerin sonunda Q.Qarayevin təşəbbüsü ilə O.Felzer R.Abdullayev, F.Qarayevlə birlikdə ADK-nın Opera studiyası nəzdində XX əsr musiqisinin ifasında ixtisaslaşan kamera orkestri yaradır. Məhz O.Felzerin rəhbərliyi altında SSRI-də ilk dəfə W.Lutoslawskinin "Prelüd və fuqa"nın səslənilib. O.Felzer habelə C.Malipyero, P.Renosto, A.Schnittkenin əsərlərinə dirijorluq edib. Bəstəkarın ən yaxşı əsərlərindən biri – solo viola ilə BSO üçün "... and Harold again" simfoniyasının (H.Berliozun xatirəsinə ithaf) premyermasını dirijor R.Abdullayev həyata keçirib (1984). Həmin əsər 2003-cü ildə Moskva Konservatoriyasının Böyük zalında Y.Başmetin rəhbərliyi və iştirakı ilə səslənilib.

1989-cu ildə O.Felzer ABŞ-a köçür, bəstəkarın əsərləri ABŞ və Avropada ifa olunmağa başlayır. Həyatının sonunda Felzer ABŞ Konqresi Kitabxanasından əsər yazmaq kimi çox nüfuzlu sıfərisi alır. Qeyd edək ki, belə sıfərisi vaxtıla Stravinski və Schnittke almışlar. O.Felzerin son əsəri – violino və fleyta üçün "Monodiya" tamamlanmayıb. Ölümçül xəste olan bəstəkarın iradəsinə uyğun olaraq, bu əsəri onun yaxın dostu – F.Qarayev müəllif əlyazmaları və göstərişləri əsasında sona çatdırıb. "Monodiya"nın premyerası O.Felzerin qırxına iki gün qalmış Vaşinqtonda ABŞ Konqresi Kitabxanasında reallaşdırılmış. Mühacirətdə O.Felzer vətanından – Bakıdan, Azərbaycandan ayrı düşdüyüni, hicran hissini çox ağır yaşayırdı. Mənşeyinə baxmayaraq, bəzilərinə qəribə gəlse də, o, özünü həmişə Azərbaycan bəstəkarı duyurdu. Onun bu festivalda səslənən və 1993-cü ildə yazılmış *Vestige* əsəri (bu söz çapılıq, sağalmayan yara kimi tercümə olunur), başqa ada – Heimweh, yəni Vətən həsrəti – malik ola bilərdi.

Rəhile Həsənova (*1951) A.Zeynallı adına Musiqi Texnikumunda prof. Xəyyam Mirzəzadənin bəstəkarlıq sinfində təhsil alıb (1968-1972-ci illər). 1977-ci ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını prof. Qara Qarayevin sinfi üzrə bitirib; buradaca Q.Qarayevin rəhbərliyi altında assistent-təcrübəçi kimi təkmilləşib. Musiqi yaradıcılığının elmi və pedaqoji fealiyyətə uzaşdırır. Bir sıra elmi məqalələrin, dərs vəsaitlərinin (məsələn, solfecio üzrə müəllif dərsliyinin), monoqrafiyaların və s. müəllifidir. 2005-ci ildə namizədlilik dissertasiyası müdafiə edib. Hal-hazırda Bakı Musiqi Akademiyasının musiqi tarixi kafedrasının dosentidir. Əsərləri Hollandiya (Nieuw Ensemble), Almaniya (Minguet Quartett), Rusiya (Студия Новой Музыки), İtalya, İngiltərə, Polşa, Kanada və s. ölkələrdə ifa olunub. "**Çəşmə**" silsiləsi fortepiano üçün yazılmışdır.

Vasif Allahverdiyev (*1963) Bakı Musiqi Akademiyasını bəstəkarlıq istisasi üzrə bitirmişdir (prof. İsmayıllı Hacıbəyovun sinfi), 1994-cü ildən Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, Azərbaycan Milli Konservatoriyasının dosenti, Əməkdar incəsənət xadimi. Əsərləri: Atatürkə həsr olunmuş Simfoniya, "Ömür yolu" simfonik poeması, Fortepiano üçün Sonatina və prelüdlər, Kamera orkestri üçün "Hara gedirsin", "O yollar" və s.

Solo tar üçün "**Qarabağ balladası**" əseri bəstəkar tərəfindən 1998-ci ildə yaradılıb.

Rüfat Xəlilov (*1974) Bakı Musiqi Akademiyasının bəstəkarlıq fakültəsini 1999-cu ildə prof. İsmayıllı Hacıbəyovun sinfi üzrə bitirmişdir. 2000/02-ci illərdə İ.Hacıbəyovun sinfində assistent-təcrübəçi kimi çalışmışdır. 2003/05-ci illərdə DAAD (Alman Akademik Mübadilə Xidməti) təqaüdünü alaraq, Lübeck şəhərində prof. Dieter Mackin sinfində tehsilini davam etdirmişdir. 2000 və 2005-ci illərdə Azərbaycan Gençlər Nazirliyinin Bəstəkarlar İttifaqı ilə birgə keçirdiyi "İlin ən yaxşı əsəri" müsabiqəsində kameral-instrumental janr üzrə laureat adını qazanmışdır. Polşa, Almaniya, Danimarka, İtaliyada gənc bəstəkarların seminarlarında iştirak etmiş, əsərləri həmin ölkələrdə səsləndirilmişdir. Əsərləri: BSO üçün "Memuarlar", kameral orkestri üçün "Freskalar", "Fobia" simli kvarteti, Violin Konserti, qarışq xor ilə simfonik orkestr üçün "Nəsimi" kantatası, "Röya nəğması", "Nikolett" adlı vokal miniatürələr (U. De la Marin şeirlərinə) və s.

Erwartung (2008) əsəri 2004-cü ildə qələmə alınmış Gözləmə əsərinin materialı əsasında xüsusi olaraq bu layihə üçün işlənilib. Bu birhisseli kompozisiya müəllifin təsəvvürüne getirdiyi görüntü nəticəsində yazılmış psixoloji lövhədir.

Träume

7 aprel 2011, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Bernhard Wulff (*1946)	Lerche (1981)
Dimitri Yanov Yanovski (*1963)	Memorial (2003) <i>4 zərb alətləri ifaçısı üçün</i>
Iannis Xenakis (1922-2001)	Rebonds (1989) <i>solo bongos</i>
Natsagiin Jantsannorov (1949)	Çingiz ölkəsi üzərindən (2003) <i>2 ənənvi monqol ifaçısı və 4 zərb alətləri ifaçısı üçün</i>
Emmanuel Sejourne (*1961)	Vous avez du feu? (2008)

II hissə

Nicolaus A. Huber (*1939)	Clash music (1988)
Elmir Mirzəyev (1970)	L'identification de la vengeance d'Eurydice (2011) <i>fleyta və 4 zərb alətləri ifaçısı üçün performance</i>
Javier Alvarez (1956)	Temazcal (1984)
Steve Reich (*1936)	Drumming part 1 (1970-71) <i>4 zərb alətləri ifaçısı üçün</i>

Freiburg Percussion Ensemble (Almaniya)

Francesca Santagelo / zərblişər
Christopher Sande / zərblişər
Julian Belli / zərblişər
Peer Kaliss / zərblişər
Samdandamba Badamxorol (urtiin du oxunuşu)
Dandarvaançıq Enxjargal (oberton oxunuşu)

dirijor Bernhard Wulff (Almaniya)

Bernhard Wulffun 4 ifaçı və musiqi mərkəzi üçün **Lerche** ("Torağay", 1981) əsərində ismindən göründüyü kimi, bütün ritm və tembrlər quş səslərindən götürülmüşdür və əsər boyu ifaçıları quş səslərindən tərib edilmiş lent yazısı izleyir. Beləcə ansambl ifa zamanı lent yazısındaki "baş ifaçını" izlədikcə əsas tempdən çıxır və rubato tempində quş səslərini imitasiya edir.

Dmitri Yanov-Yanovski 1986-ci ildə Daşkənd Konservatoriyanın bəstəkarlıq fakultəsini bitirmiş (F.Yanov-Yanovskinin sinfi), 1991-ci ildə in Dänemarkada Poul Ruders və Edisən Denisovun ustad dərslerini almış, 1993-cü ildə Parisdə IRCAM yay kurslarını keçmişdir. Ele həmən il qələmə aldıq, Phyllis Bryn-Julson və Arditti Quartet tərəfindən ifa edilmiş *Lacrimosa* əsərinin Fribourg şəhərində keçirilən sakral musiqi müsabiqəsində qalibiyəti bəstəkara dünya şöhrəti gətirmiştir. Daha sonra *Presentiment* əsəri Bostond ALEA III Beynəlxalq mükafatına və film musiqisi kimi Kann Film Festivalında Prix Spécial de Nantes mükafatına layiq görüldü. 90-cı illərdə Yanov-Yanovski həmçinin çəng aləti ifaçısı kimi də məşhurlaşır (hətta Kronos Quartet ilə birgə konsertlər verir), o bu alət üçün bir çox əsərlərini də yaradır. 1996-ci ildə o Daşkənddə ilk dəfə "İlhom XX" müasir musiqi Festivalı təşkil edir, bu festival 2006-ci ildək müntəzəm olaraq keçirilmişdir.

2002/04-cü illərdə bəstəkar Belçika ansamblı Ensembles Musiques Nouvelles kimi bir kollektivdə Composer in Residence statusunda, 2008/09-cu illərdə isə bu statusda qonaq qismində Harvard Universitetində çalışır. Bir çox sənəd əsərlərinin, orkestr və müxtəlif instrumental tərkibli kaməra musiqisinin, habelə 50-yə yaxın filmdə yazılmış musiqinin müəllifidir.

Memorial (2003) 4 zərb alətləri ifaçısı üçün yazılmış bu çox incə və zərif ifadəli əsər yapon bəstəkarı Toru Takemitsunun xatirəsinə həsr olunmuşdur. Əsər Takemitsunun bir zamanlar ənənvi yapon musiqisində apellyasiya edərək yaratdığı eyni tərkibi "Raintree" əsərinə istinad edir.

Iannis Xenakis (1922-2001) – yunan əsilli fransız bəstəkar və memarı, Musiqi və memarlıqda avantgarde və konseptualizmin liderlərindən biri, stoxastik musiqinin yaradıcısı. Riyaziyyat və musiqi nəzəriyyəsi ilə də məşğul olmuşdur.

1946-ci ildə Yunanistanda Texniki universiteti bitirmiş, sonra Parisdə uzun müddət tanınmış memar Le Korbuzye'nin yanında çalışmışdır. A.Honegger və D.Miyo'dan bəstəkarlıq dərsleri almış, Paris Konservatoriyanı bəstəkarlıq üzrə O.Messiaen'in sinfini bitirmiştir. Orkestr üçün yazdığı "Metastasis" pyesi ona böyük uğur gətirmiştir. Xenakis nəzəriyyəçi vacib elmi işlərin müəllifidir - musiqinin riyazi formallaşması haqda *Musigues formelles*, musiqi ilə memarlığın bağlılığı haqda *Musigue, Architecture* və s., məqalələrində serializmin kəskin təqnid etmişdir.

60-cı illərin evvəllerindən başlayaraq, o, adı musiqi alətləri ilə yanaşı elektron musiqidən, kompüter texnikasından da istifadə etməyə başlayır. Riyazi prinsiplər üzərində qurulan, özünün şəxsi bəstəkarlıq sistemini yaradmış, elektronika vasitəsilə qeyri-adı səslənmələrə nail olmuşdur. İşıq-musiqi effektlə tamaşaların teşəbbüskarı olmuşdur. Bəstəkara onun *Kraanerg* və *Antikhthon* baletləri, orkestr üçün *Jonchies* və *Empreintes* əsərləri dünya tanıtımı qazandırmışdır. Əsərləri: Metastasis, Pithoprakta, orkestr və 21 alət üçün Achorripsis, 2 kiçik orkestr üçün Duel, simli orkestr üçün Syrmos, nəfəslı orkestr üçün Akrata, Terretectorh, 4 orkestr üçün Polytope, Nomos gamma, piano və orkestr üçün Synaphaï, Zygia, Zygia kathisto, Anastenaria, Pithoprakta, Terretectorh, Herma, Eonta, Diamorphosis və s.

Rebonds (Sıçrayış, 1989) Məlum olduğu kimi Xenakis bəstəkar və memar olmuşdur, onun əsərləri daima arxaik mərasim və müasir texnoloji arasındaki kontrastlarla çarpanlaşır. Solo olmasına rəğmən belə kontrastlarla zəngin "Rebonds" əsərində yalnız iki tembr yaradacaq material var: ağaç və dəri.

Emmanuel Sejourne (*1961) təhsilini Strasburq Milli Konservatoriyasında (piano, violin, musiqi tarixi və təhlili ixtisası üzrə) bitirdikdən sonra o Percussions de Strasbourg ansamblının yaradıcısı Jean Batigne, tərəfindən bu kollektiva daxil edilmişdir, bu isə zərb alətlərindən başqa həmçinin müasir musiqi və improvisasiya dünyasına bir növ giriş idi. Musiqiçi mehz burada zərb alətlərində ixtisaslaşır, xüsusən vibrafon və marimba ifaçısı kimi. 1981-ci ildən başlayaraq o həm də bəstəkar kimi fealiyyət göstərir.

You avez du feu? (Odunuz varmı?, 4 ifaçı üçün, 2008). Zərb alətləri ifaçıları bir çox zaman böyük alətlərə ehtiyac duyurlar, lakin burada əsərin ifaçı üçün sadəcə alışqanlar nəzərdə tutulmuşdur, belə ki buradakı ritmik strukturların təsbiti və inkişafı üçün yalnız bunlar yetərlidir.

Nicolaus A. Huber (*1939) bəstəkarlıq üzrə Münhendə G. Balias, Darmstadtda K. Stockhausen və Venesiyada L. Nono'dan dörsələr almışdır. Münhendə J.A. Riedl ilə birgə Siemens Electronic Studioda çalışmış, 1977-ci ildən başlayaraq Essende bəstəkarlıq sinfi üzrə professor. Almanıyanın məşhur bəstəkarlarından biri, əsərləri bir çox ölkələrdə ünaya şöhrətli kollektivlər tərəfindən səsləndirilmiş və lente alınmış və müxtəlif mükafatlara layiq görülmüşdür. Orkestr, müxtəlif instrumental tərkibli kameralər, ansambları, bir çox alətlər üçün solo əsərlərin, həmçinin elektron musiqisi, habelə filmlərə yazılmış musiqisinin müəllifidir.

Clash music (1988) Bu əsər özlüyündə kiçik *piatti* ifa edən qrupun fanfarası kimi səslənir. Kifayət qədər mehdud bir tembr seçimində rəğmən, ifa zamanı çox rəngarəng bir atmosfer yaranır.

Elmir Mirzayev (1970) Bakı Musiqi Akademiyasını 1994-cü ildə prof. Fərac Qarayevin sinfi üzrə bitirmiş, 1998-ci ildə BMA-nın aspiranturasında təhsilini tamamlamışdır. 1994-cü ildə bəstəkarlar J.Dillon və O.Lützow-Holm'un rəhbərliyi altında Höteborqda ixtisaslaşma keçib, 1999-cu ildə Appeldoornda L.Andriessen, M.Smetanin və Ensemble de Erepris tərəfindən təşkil edilən Genç Bəstəkarların V Görüşünün iştirakçısı olub. 1998-2001-ci illərdə BMA-da prof. F.Qarayevin assistenti kimi çalışıb. DAAD təşkilatının xüsusi proqramı çərvəsində 2007-ci ilin payızında Köln Konservatoriyasında prof. Y.Höller'in assistenti kimi fealiyyət göstərib, 2010-cu ildə yena də bu program çərvəsində Weimar Konservatoriyasında prof. Albrecht von Massow'un

rəhbərliyi ilə "Totalitarizm və avantgarde" mövzusunda tədqiqat işi aparmışdır. 1995-ci ildə SoNoR Müasir Musiqi Ansamblını (1998-ci ildən Müasir Musiqi Teşəbbüs Mərkəzi) yaradı, mərkəzin bədii rəhbəri kimi 1996/2006 illər ərzində bir çox beynəlxalq layihələri heyata keçirmiştir. Əsərləri bir çox ölkələrdə səslənmiş, MDB, Avropa və ABŞ-da keçirilən müxtəlif beynəlxalq festival, konfrans, görüşlərin iştirakçısı olmuşdur.

Əsərləri Tokio Filarmonik Orkestri, Bazel Simfonik Orkestri, Seattle Chamber Players (ABŞ), Ensemble Accroche Note (Fransa), Icarus Ensemble (Italiya), TaG Ensemble (İsviçrə), Freiburg Percussion Ensemble (Almaniya), Ensemble Reconcil (Avstriya), və s. kollektivlər tərəfindən Konzerthaus Berlin, Hochschule für Musik Köln, Festspielhaus Hellerau (Dresden), Hochschule für Musik Freiburg, Wiener Konzerthaus kimi zallarda ifa olunub.

L'identification de la vengeance d'Eurydice (Evridikanın qisasının identifikasiyası, 2011) Əsərin ideyası və ismi məşhur yunan əsatirindən və onun ikinci "diriliş" - fransız dramaturqu və rejissoru Jean Cocteau'un filminin tasiri ilə yaranıb. Lakin onlardan fərqli olaraq burada baş qəhrəman kimi məhz Evridika çıxış edir, onunla mübarizə aparan məxluqlar isə Aidin, onu Orfeydən ayırmış qeybin sakınlarıdır. Əgər Xeron çayından Aide, yəni səhnəyə getirilmiş fleytaçı xanım bu alətin ülvi tembrinin daşıyıcısıdırsa, əksinə zərb alətlərinin ifaçıları qorxu və dəhşətlərin rəmziidir. Əsərdə Aidi, yəni cahənnəmi, əslində müasir dünyamızı təsvir edən səhnədəki qeyri-bərabər mübarizədə üsyanə qalxmış qadın hikkəsinin faktiki məglubiyyəti bu qədim əsatirin çağdaş hekayəsidir. Əsərdə boyu C.W.Gluck, J.Haydn və K.Stockhausen'in əsərlərindən sitatlar var.

Monqol bəstəkarı **Natsagiin Jantsannorov** (1948) tərəfindən qələmə alınmış **Çingiz ölkəsi üzərindən** (2003) əsərində ənənəvi monqol musiqisi zərb alətləri ilə bərabər istifadə edilib.

Ənənəvi monqol musiqisində təbiət ilə dialoqun bir növü kimi iki unkal vocal texnikası mövcuddur: *Xöömiy* (oberton oxunuşu) və *Urtiin du* (uzun hava, yalnız qadınların ifasında olur).

Bu tip vokal oxunuşu (əsasən oberton oxunuşu nəzərdə tutulur) tərzi monqol və kalmıklardan başqa bir çox türk kökənlə xalqlarda xarakterik olaraq altay xalqlarında, başqırdılarda, xakasdarda və Tuvalda mövcuddur. Altay xalqlarında bu tip oxunuşa kay deyilir və bu ifa terzi ilk növbədə epik dastanların nəqli üçün nəzərdə tutulur. Başqırd bə buryatlarda bu tip oxunuş *uzlau* adlanır.

Bu əsərdə zərbilər ilə birgə hər iki oxu metodundan istifadə edilir.

Samdandamba Badamxorol

Javier Alvarez (1956) Meksika bəstəkarı, əsərlərinə bir çox üslub və ənənə sintezi var, bir çox zaman qeyri-adi alətlərin istifadəsi ilə yanaşı müasir texnologiyalara da müraciət edir. Tehsilini Royal College of Music və London Universitetində almışdır, bir çox mükafatlara, o cümlədən Mendelssohn Scholarship, Lionel Robbins Award, Gemini Fellowship, ICEM Prize (1987), Austria's Prix Ars Electronica (1993) və s. layiq görülmüşdür. Rejissor Guillermo del Toro tərəfindən 1993-cü ildə ləntə alınmış "Xronos" dəhşət filmine yazıdığı musiqi ona dünya şöhrəti gətirmişdir.

Əsərləri Chicago Symphony Orchestra, London Sinfonietta, Los Angeles Philharmonic, Mexico City Philharmonic, Orchestre National de France kimi dünya şöhrəti kollektivlər tərəfindən ifa edilmişdir.

Temazcal (1984) Astek dilindən tərcümədə bu əsərin ismi "Yanar su" kimi səslənir. Bir cüt maracas və elektron səslənmə üçün yazılmış əsərdə bir-birini əvezləyən dramatik və əksinə, füsunkar jestlər çox vacib rol oynayır.

Steve Reich (*1936) görkəmlı Amerika bəstəkarı, ABŞ-da yaranmış Pop-Art üslubundan ihhamlanaraq, musiqi tarixinə minimalizm kimi qeyd edilmiş təməyülün görkəmlə simalarındanndır. Onun əsərlərindən çox yüksək tempi əsərlər olmasına rəğmən bunlar dinleyicilərdə statika təsiri bağışlayır. Bu zaman statukanın daxiliində kiçicik hərəkətlər belə dinleyiciyə dərin təessürat bağışlayır, bu üslub çox qırıbə olsa da statika ilə yüksək tempi birləşdirməyə nail olmuşdur. Festivalda diqqətinizə təqdim edilən **Drumming part 1** əsəri də bu qəbildəndir.

Reich minimalist estetikasından təsirlənən bir çox məşhur bəstəkarlar sırasına Philip Glass və John Adams da daxildir. Bir çox beynəlxalq mükafatlara, o cümlədən 1990-ci ildə müasir klassik musiqi nominasiyası üzrə Grammy, 2000-ci ildə Schuman Priz, 2006-ci ildə Praemium Imperiale, 2007-ci ildə Polar Music Prize 2009-cu ildə isə Double Sextet əsərine görə Pulitzer Prize for Music mükafatına layiq görülmüşdür.

Əsərləri: Pendulum Music, Piano Phase, Clapping Music, səs, orqan və 6 piano üçün musiqi, Oktet, Variasiyalar, Tehillim, Different Trains, Three Tales and City Life, Üçlü Kvartet, Dance Patterns, Cello Counterpoint, You Are, 2 marimba və 2 vibrafon üçün Mallet Quartet, simli orkestr və musiqi mərkəzi üçün WTC 9/11 və s.

Steve Reich

Qara Qarayev W müasir musiqi festivalı

Festivalın bağlanması

8 aprel 2011, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Alban Berg (1985-1935)

Violin Konserti (1935)

1. Andante. Allegretto
2. Allegro. Adagio

Qara Qarayev (1918-1982)

Violin Konserti (1967)

1. Allegro moderato
2. Andante
3. Allegro

II hissə

Fərəc Qarayev (*1943)

Orkestr və solo violin üçün **Konsert** (2004)

1. Mövzusuz variasiyalar
2. Mövzu və allüziyalar
3. Dörf variasiya və mövzu

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

bədii rəhbər və baş dirijor **Rauf Abdullayev**

solist **Patricia Kopatchinskaja** / violin (İsveçrə)

Alban Berg (1885-1935) görkemli Avstriya bəstəkarı, pedaqoq, alman ekspressionizmi və Yeni Vyana Məktəbi nümayəndələrindən biri. A.Schönberg'in tələbəsi və onun yaradıcılığının feal təbliğçisi olmuşdur. İlk əşərləri dodekafon texnikasında yazılib. Sonrakı dövr romantizmə dayaqlandığından onu bəzən "dodekafoniyanın romantiki" adlandırırdılar.

1904/10-cu illərdə A.Webern ilə bərabər A.Schönberg'in tələbəsi olmuşdur. Bu neoromantizmin tədricən ekspressionizm tərəfindən dəf edildiyi və atonal musiqisinin tədricən yarandığı zamana təsadüf edirdi. Bu estetikanın dayanışması böyük çətinliklərə baş verirdi. 1913-cü ilde bəstəkarın ilk böyük əşərlərindən birinin - Orkestr üçün 5 mahni (metrlər Peter Altenberg, op. 4) - ilk ifası zaman qalmاقal baş verir və ifa dayandırılmalı olur. Bu əşər bütünlükle 1952-ci ilde ifa edildi.

Bəstəkar 1917-1921-ci illərdə yaşanan müharibə dövrünü - Georg Büchner'in prozaik mətnli əsəri əsasında sonradan dünyada XX əsrin əsas musiqili-dramatik əşərlərindən biri kimi tanınacaq *Wozzek* operasında əks etdirir. Bəstəkarın ikinci operası - *Lulu* tamamlanmamışdır. Bəstəkarın instrumental yaradıcılığının zirvəsini onun son əşəri - *Violin Konserti* ("Bir məleyin xatıresinə") teşkil edir. Bu əşər gənc bir qızın ölümündən təsirlənərək yazılmış və öz janr tarixində yeni mərhələyə başlanğıc vermiş rekviem xarakterli Konsertdir.

A.Berg Prussiya incəsənət akademiyasının üzvü olmuşdur. Pedaqoq kimi aktiv fəaliyyət göstərmiş, tələbələrindən tanınmış alman filosofu və musiqişünəsi Teodor Adorno'nun ismini hallandırmış olar. Bəstəkarın yaradıcılığı XX əsr bəstəkarlarına, xüsusilə D.Şostakoviç, Q.Qarayev, E.Denisov, A.Schnittke və s. böyük təsir göstərmişdir.

Əşərləri: Sonata, Simli kvartet, "Orkestr üçün 5 mahni", Klarnet və piano üçün pyeslər, "Orkestr üçün 3 pyes", Kamera konserti, simli kvartet üçün "Lirik süita", "Lulu" operası, Violin ilə orkestr üçün Konsert və s.

Violin Konserti (1935) Əsər violin ifaçısi Louis Krasner tərəfindən sıfariş edilmişdi, bu zaman bəstəkar *Lulu* operası üzərində çalışırdı və yaxın zamanlarda bu əsərə başlaya bilməyəcəyini düşünürdü. Lakin 18 yaşılı qızın faciali vəfatı haqda aldığı yenilik onun bu fikrini dəyişdi. Poliomielitdən vəfat etmiş Manon Gropius bəstəkarın çox yaxın olduğu Alma Mahler və Walter Gropiusun övladı idи. Berg *Lulu* operasını kənara qoyaraq "Bir məleyin xatıresinə" adlandırdığı *Violin Konsertine* başlayır və bu əsər bəstəkarın son əşəri olur. Qəribədir ki, sanki bir öncəgörme kimi bəstəkar tərəfindən əsərdə I.S.Bach'ın əbədiyyət mövzusundan bəhs edən "*O Ewigkeit, o Donnerwort*" xoralından sıfat getirilmişdi. Əsəri bitirdikdən az sonra 50 yaşılı bəstəkar qan zehərlənməsindən dünyasını dəyişir. Konsertin ilk ifası bəstəkarın ölümündən sonra, 19 aprel 1936-cı ilde baş tutur, solist kimi Louis Krasner çıxış eider.

Konsert hər biri iki bölümə ayrılan iki hissədən ibarətdir. Birinci hissə klassik sonata formasında yazılmış *Andante* ilə açılır, sonradan ritmik *Allegretto* bölümü başlanır. İkinci hissənin başlanğıcı *Allegro* olaraq dərin faciəni özlüyündə əks etdirir və məhz burada solo ifaçı üçün çox mürəkkəb olan kadensiya yerləşir. Əsərin buradakı dramatik kulminasiyasından sonra zərif və sakit *Adagio* gelir, beləliklə əsərin ilk iki bölümü həyatın təsviri idisə, son iki hissə faciəni, ölümü və ən nehayətdə çevriləmə işığını əks etdirir.

Qara Qarayevin Violin və orkestr üçün Konserti
 (1967) – sovet musiqisinin seriya texnikasında yazılmış ilk irihacılıq əsərlərindən biri olub, Qarayev yaradıcılığının zirvələrindən sayılır. Üç hissəli silsilədə seriya yazı prisipi geniş menada tonallıq məvhumu ilə, müasir orkestr səslənməsi "Bach üslubunda" polifonik alət kimi – solo violin ilə, orkestr tuttisi daqqıq tembr dramaturgiyasına əsaslanaraq solist virtuozluğu ilə birləşir.

Əserin texniki baxımdan mürekkeb kadensiyası eyni zamanda klassik irse əsaslanaraq musiqi təfəkkürünün dramatik inkişafını bir növ özündə cəmləşdirir. Ümumiyyətlə, müasir dövrə unudulan termin – *dramaturgiya* Qarayevin Konserti üçün daqqıq təyin ola bilər;

burada yalnız müxtəlif obraz və mövzular dialektik ziddiyət təşkil etmir, həmçinin məna və anlayışlar – xeyir və şər, yüksəlik və rəzalet, həyat və ölüm bir-birinə qarşı qoyulur.

Bəstəkar özü əsərini xarakterizə edərkən deyirdi: "Uçurum cıvarında olan insanın həyat eşqi var qüvvəsi, ideya və səs ilə mübarizə aparır. İnsan hər şəxə qalib gelir. Hətta ölüme de". Məhvədici ostinant ritmli, qəfil qırılaraq yenidən davam edən "mexaniki və cansız" Finalı dinlədikcə həyat və ölüm nə olduğu suallarının cavabının mümkünüsüzüyü aydın olur.

Cavabsızlıq - Qarayevin Violin Konsertini müəyyənləşdirən məvhumlardan biridir.

Bəstəkarın əsəri ithaf etdiyi və Konsertin ilk ifaçısı, görkəmli musiqıcı Leonid Koqan deyirdi: "Mənə elə gəlir ki, bu əsər bəstəkarın yaradıcılığında yeni kəsimin başlanğıcıdır. Burada Q. Qarayev musiqisini keçmişlərdə də nəzərə çarpdıran "yayabənzər", qıraq enerji və bir qədər ağır, döyümlü lirika tamamilə başqa yönə, başqa ələrdə səsləndi. Özü də daha güclü və genişmiyənşəli şəkildə. Bu əsər sayəsində Q. Qarayev yaradıcılığı yeni bədii ifadəliliklə zənginleşib. Əlbette, keçmişin dayarlarını qorumaq şərtidə. Melodik cizginin qabarıqlığı, orijinallığı, parlaq sıdrıqı texnika Konsertə ən secimli əsərlərdən biri görüntüsü verir."

Sonralar əsəri ifa etmiş başqa böyük musiqıcı Gidon Kremer isə Konsert haqda belə demişdi: "Mən bədii zövq və istəklərimə cavab vera biləcək bu lənətə gəlmış çağdaş Konsert axtarışında ikən, eyni zamanda yaranmış və quruluşca biri-birindən olduqca seçilən bir neçə əsərlə tanış oldum. Onlar arasında Qara Qarayevin yeni bitirdiyi Konsert də vardi. Həmin Əsər bu çağdaş bədii əsər çeşidinin çağdaş quruluşu məsələsinə çox keşkin yanaşma baxımından məni elüstü maraqlandırmaya başladı. Qarayevin sənətkar doğruculluğu, janr məsələsində "dayazlıqdan uzaq" yanaşımını təkcə bizim öyrədidiyimiz üçbölümülü solsilənin tamamilə qeyri-adı, oxşarsız dolğunluğunda görmek düzgün olmazdı. Bu janrda yazılın çox-çox əsərlərin dəyərini azaldan tutarsız sonluqlardan faydalı şəkildə seçilən Q. Qarayev Konsertinin dərin fəlsəfi 3-cü bölümünü yada salsaq, kifayətdir. Q. Qarayev əsərinin doğruculluğu ümumdünya violino musiqisi ırsını dərin öyrənilib mənim sənəilməsi, alətin səslənməsinə misilsiz ifadəlilik vermək istəyindən irəli gəlir."

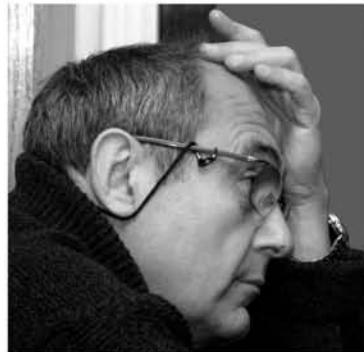
Leonid Koqan

Qara Qarayev V müasir musiqi festivalı

Fərəc Qarayev (*1943) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını 1966-cı ildə prof. Qara Qarayevin sinfi üzrə bitirib. Həmin ildən Azərbaycan Konservatoriyasında dərs deməyə başlayıb. 1991-ci ildən fasilələrlə Bakı və Moskoda yaşayır. 1999-cu ildən Moskva Konservatoriyasının nəzəriyyə kafedrasının professorudur. 2003/05-ci illərdə Qazan Konservatoriyasının bəstəkarlıq kafedrasında professor kimi çalışıb. A.Krupp fondunun təqaüdçüsü olub, 1991-ci ildə Volkwang Hochschule Essen'də composer-in-residence kimi fəaliyyət göstərib.

1994/96-ci illərdə Moskoda Müasir Musiqi Assosiasiyanın (ACM) vitse-prezidenti olub. 1995-ci ildən Bakıda Yeni Musiqi cəmiyyətinin prezidentidir. 1980/94-cü illərdə BaKaRa-ensemble kollektivinin bədii rəhbəri funksiyasını həyata keçirib.

Musiqisi MDB, Avropa, Cənubi Amerika ölkələri, ABŞ, Yaponiyada keçirilən müxtəlif festival və konsertlərdə ifa olunur. Əsərlərinin təfsirçiləri arasında dirijorlardan G.Rojdestvenski, V.Sinayski, A.Lazarev, M.Şostakoviç (SSRİ/RF), R.Abdullayev və E.Bağirov (Türkiyə/Azərbaycan), I.Metzmacher (Almaniya), R. de Leeuw və E.Spanjaard (Hollanda), R.Freisitzer (Avstriya), J.Sachs (ABŞ), ifaçılıq kollektivlərindən Studiya Novoy Muziki, Московский ансамбль современной музыки (Rusiya), Ensemble Modern (Almaniya), Nieuw Ensemble və Schönberg Ensemble (Hollanda), Quatuor Danel (Fransa), Continuum (ABŞ) və s. qeyd olunmalıdır. Əsərləri «Мелодия» (Rusiya), "Megadisk" (Belçika) və "Musiques suisses" (Isveç) kimi şirkət və səsəyazma studiyalarında diske yazılır.

Əsas əsərləri: "Journey to love" monooperası, "Qobustan kölgələri", "Kaleydoskop" baletləri, "İntizarda..." – teatr sahnəsində ifa üçün musiqi, Piano və kamera orkestri üçün Konsert, iki orkestr üçün Tristessa II, kamara orkestri üçün Tristessa I (Vida simfoniyası), simfonik orkestr üçün 1791, simli kvartet üçün "In memoriam..." süttəsi (A.Berg'ə ithaf), müxtəlif instrumental ansamblar üçün: "...a crumb of music for george crumb", Klänge einer traurigen nacht, alla nostalgia kamara konserti, Der stand der dinge, "Ist est genug?...", Xütbə, muğam və sura, Cancion de cuna, Babil gülləsi, Postudio I-X (müxtəlif solo alətlər və instrumental heyətlər üçün); "... messeur bee line – eccentric və ya siz həla sağısınız, cənab nazir?" (müxtəlif solo alətlər və instrumental heyətlər üçün versiyalar); iki ifaçı üçün sonata, 6 alət üçün "Drei bagatellen", solo violonçel üçün Terminus və s.

Bəstəkarın anasına ithaf edilmiş **Orkestr və solo violin üçün Konsert** (2004) xüsusi sıfarişle Patricia Kopatchinskaja üçün 1999-cu idən başlanaraq 5 il müddətinə yazılmışdır. Əsər üç hissədən ibarətdir:

Patricia Kopatchinskaja

1. Mövzusuz variasiyalar
2. Mövzu və allüziyalar
3. Dörd variasiya və mövzu

Avtobiografik xarakter daşıyan bu əsərdə müellif üçün rəmzi məna daşıyan bir çox əsərlərdən sitat getirilir: A.Vivaldi, F.Mendelssohn, A.Berg və Q.Qarayevin Violin Konsertləri, J.Brahms'ın 3 sayılı Simfoniyasından. Əsərin III hissəsinin mövzusu kimi E.Grieg tərəfindən piano üçün yazılmış "Vətən həsrəti" pyesi istifadə edilmişdir.

Əsərin instrumental tərkibi də qeyri-adidir: burada violin qrupu ümumiyyətlə yoxdur, yalnız bəm simililər istifadə edilmişdir.

Əsərin ilk ifası 1 noyabr 2009-cu ildə Baselde, *Culturescapes Aserbaidschan* Festivalında Basler Simfonietta orkestri və P.Kopatchinskaja tərəfindən yerinə yetirilmişdir.

Qara Qarayev müasir musiqi festivalı

Festivalın Bədii Şurası

Fərəc Qarayev (Azərbaycan-Rusiya)
bəstəkar, Festivalı bədii rəhbəri

Rauf Abdullayev (Azərbaycan)
Üzeyir Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik Orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru

Rauf Fərhadov (Rusiya)
elmlər doktoru, elmi-nəzəri konfransının rəhbəri

Aleksandr İvaşkin (Böyük Britaniya)
elmlər doktoru, dirijor, violonçel ifaçısı

Cahangir Səlimxanov (Azərbaycan)
musiqişünas

Vladimir Runçak (Ukrayna)
bəstəkar, dirijor

Bernhard Wulff (Almaniya)
bəstəkar, dirijor

Roland Freisitzer (Avstriya)
bəstəkar, dirijor

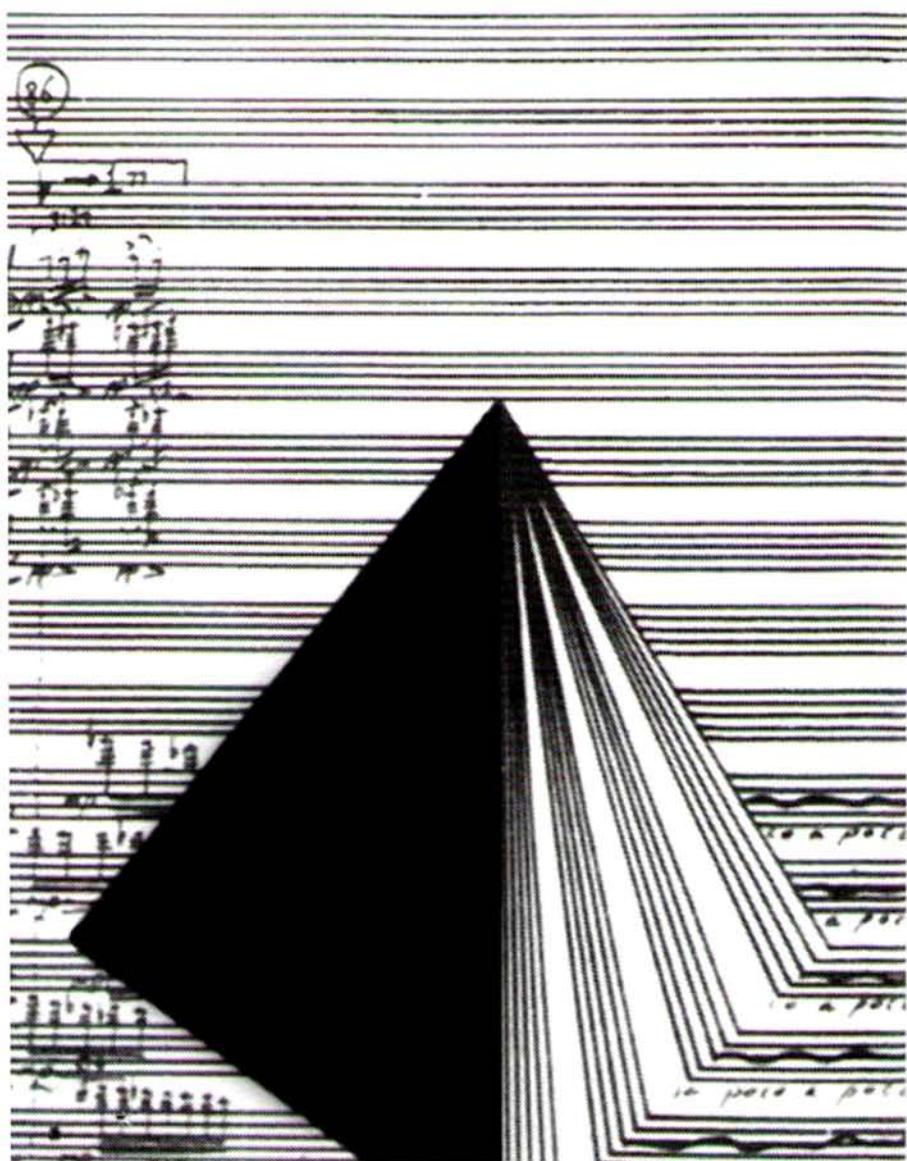
Elmir Mirzəyev (Azərbaycan)
bəstəkar, layihənin koordinatoru

Festivalın işçi qrupu

Fərəh Əliyeva
Sara Muradova
Aybəniz Məmmədova
Rüfət Xəlilov
Firudin Allahverdi

Bukletin tərtibatında Qara Qarayevin şəxsi arxivindən unikal foto sənədlər istifadə edilmişdir.
Tərtibatçı Elmir Mirzəyev

МУЗЫКАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ
имени КАРА КАРАЕВА

Qara Qarayev adına I müasir musiqi
Festivalının kitabı (1986)

Y

...Sənətçiləri gəmilərə bənzətmək olar: bəziləri geniş
ucu – bucağı görünməyən, firtinalı və hər zaman
yeniliyində belə sonisuz dənizdə üzməyi sevir,
digərləri isə səssiz, sakit, firtinalardan və qorxulardan
uzaq limanlarda lövbər salmağa can atırlar...

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi